

درس‌نامه + آزمون‌های مبحثی و جامع + پاسخ‌های تشریحی

موج آزمون + جمع‌بندی

ادبیات

ویراست جدید

علیرضا عبدالمحمدی

به همراه
کدهای هوشمند تصویری

انتشارات
نگو

مقدمه مؤلف

تقدیم به احمد و آیدا شاملو

✦ مَتَّ خدای را - عزوجل - که آزاد کردن کلمات، موجب آرامش است و پیوند آن‌ها، مزید دانش! هر واژه‌ای که از قلم فرو می‌افتد،

مُمَدِّ حیات است و چون دانسته شود، مفرِّح ذات؛ پس در هر واژه‌ای، دو هدف موجود است و بر هر هدفی، تأملی واجب.

از عقل و دِراک که برآید کز عهده فهمش به درآید؟

«أَطْلِبُوا الْعِلْمَ وَ لَوْ بِالصَّيْنِ، فَأَنَّ ظَلَبَ الْعِلْمَ فَرِيضَةٌ»

بچه همان به، که به کنکور خویش رو به اثرهای الگو آورد

✦ سائِلانِ تلاش‌گر این دیار، حیران و پراسان که اجزا و خصوصیات این

تصنیفِ موج‌وار، چیست؟

مؤلفِ دردمند پرکار، در پاسخ گوید که به فصلِ «دو کلمه حرف حساب»

که بعد از دیباچه قرار داده‌ام، گوش جان، بسپار.

✦ حامیان این کتیبه پرمطلب و آزمایش، شادان و پای کوبان که از کدام آحاد

و افراد، قصدِ سپاس دارید؟

مؤلفِ هندسه‌دانِ ادبیات‌خوان گوید که: بعد از محمّد مهربانِ متولّی و

سکینه خاتون مختار، ذکر اصغر آقای رحیمی و همکاران لازم است که

در به‌گزینی از آزمون‌های فخیم نشانه بذل همکاری

نمودند.

دو دیگر خاتون‌ها: مهرناز قجری و فاطمه احدی

شایسته سپاس‌اند.

سه دیگر یاد دو هنرمند طراح، زهرا خاتون فیض و

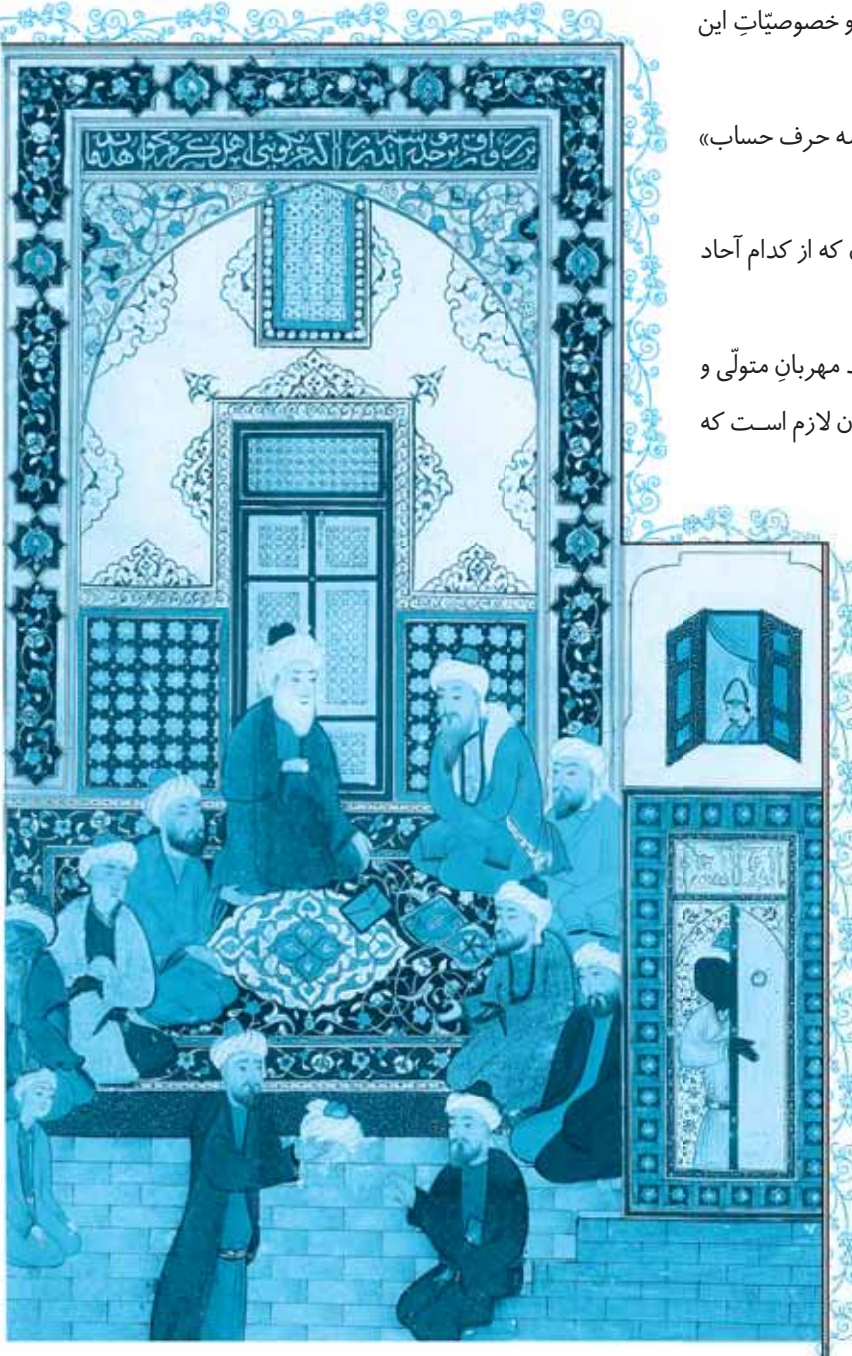
مهربان نعیم تَدین بر من فرض است.

مانا باشید

شیخ اجلّ، سعدی شیرازی

و

بنده اقلّ، علیرضای تهرانی

فهرست

❖ فصل صفر: دو کلمه حرف حساب ...

❖ فصل اول: جمع بندی

- ❖ لغت ۲
- ❖ املا ۱۸
- ❖ تاریخ ادبیات ۳۰
- ❖ نکات گونه‌شناسی‌ها ۳۵
- ❖ آرایه‌های ادبی ۳۷
- ❖ استراتژی آرایه‌های ادبی ۵۸
- ❖ تست کلی آرایه از کنکور سراسری ۶۴
- ❖ پاسخ‌های تشریحی ۶۷
- ❖ دستور زبان فارسی ۶۹
- ❖ فصل اول: خلاصه «گروه اسمی» ۶۹
- ❖ فصل دوم: «نقش‌های تبعی» ۷۲
- ❖ فصل سوم: نقش‌یابی واژه‌ها ۷۳
- ❖ فصل چهارم: خلاصه «چند جزئی‌ها و ساختار جمله» ۷۴
- ❖ فصل پنجم: جملات پایه و پیرو ۷۶
- ❖ فصل ششم: شیوه عادی و بلاغی ۷۷
- ❖ فصل هفتم: جمله‌شماری ۷۷
- ❖ فصل هشتم: انواع حذف ۷۸
- ❖ فصل نهم: سیر تاریخی واژه و روابط واژه‌ها ۷۸
- ❖ فصل دهم: انواع ۷۹
- ❖ قرابت معنایی ۸۰
- ❖ بخش اول: ستایش و نیایش ۸۰
- ❖ بخش دوم: ادبیات تعلیمی ۸۶

بخش سوم: ادبیات پایداری ۹۹

بخش چهارم: ادبیات غنایی ۱۱۱

بخش پنجم: ادبیات سفر و زندگی ۱۲۸

بخش ششم: ادبیات انقلاب اسلامی ۱۴۰

بخش هفتم: ادبیات حماسی ۱۵۱

بخش هشتم: ادبیات داستانی ۱۶۵

بخش نهم: ادبیات جهان ۱۷۸

❖ فصل دوم: آزمون‌های مبحثی و جامع

- ❖ آزمون ۱: کلی فارسی دهم ۱۹۰
- ❖ آزمون ۲: کلی فارسی دهم ۱۹۳
- ❖ آزمون ۳: کلی فارسی یازدهم ۱۹۶
- ❖ آزمون ۴: کلی فارسی یازدهم ۱۹۹
- ❖ آزمون ۵: کلی فارسی دوازدهم ۲۰۲
- ❖ آزمون ۶: کلی فارسی دوازدهم ۲۰۵
- ❖ آزمون ۷: کلی فارسی دوازدهم ۲۰۸
- ❖ آزمون ۸: کلی فارسی دوازدهم ۲۱۱
- ❖ آزمون ۹: کلی پایه (۱۰ و ۱۱) ۲۱۴
- ❖ آزمون ۱۰: کلی پایه (۱۰ و ۱۱) ۲۱۷
- ❖ آزمون ۱۱: کلی کنکوری ۲۲۰
- ❖ آزمون ۱۲: کلی کنکوری ۲۲۳
- ❖ آزمون ۱۳: کلی کنکوری ۲۲۶
- ❖ آزمون ۱۴: کلی کنکوری ۲۲۹
- ❖ آزمون ۱۵: کلی کنکوری ۲۳۲
- ❖ آزمون ۱۶: کلی کنکوری ۲۳۵

آزمون ۴۵: کلی کنکوری ۳۲۲
آزمون ۴۶: کلی کنکوری ۳۲۵
آزمون ۴۷: کلی کنکوری ۳۲۸
آزمون ۴۸: کلی کنکوری ۳۳۱
آزمون ۴۹: کلی کنکوری ۳۳۴
آزمون ۵۰: کلی کنکوری ۳۳۷
آزمون ۵۱: سراسری تجربی ۹۸ ..... ۳۴۰
آزمون ۵۲: سراسری ریاضی ۹۸ ..... ۳۴۳
آزمون ۵۳: سراسری انسانی ۹۸ ..... ۳۴۶
آزمون ۵۴: سراسری زبان ۹۸ ..... ۳۴۹
آزمون ۵۵: سراسری هنر ۹۸ ..... ۳۵۲
آزمون ۵۶: خارج از کشور ۹۸ ..... ۳۵۵
آزمون ۵۷: خارج از کشور ۹۸ عمومی انسانی ۳۵۸
آزمون ۵۸: سراسری تجربی ۹۹ ..... ۳۶۱
آزمون ۵۹: سراسری ریاضی ۹۹ ..... ۳۶۴
آزمون ۶۰: سراسری انسانی ۹۹ ..... ۳۶۷
آزمون ۶۱: سراسری زبان ۹۹ ..... ۳۷۰
آزمون ۶۲: سراسری هنر ۹۹ ..... ۳۷۳
آزمون ۶۳: خارج از کشور ۹۹ ..... ۳۷۶
آزمون ۶۴: خارج از کشور ۹۹ عمومی انسانی ۳۷۹
آزمون ۶۵: سراسری تجربی ۱۴۰۰ ..... ۳۸۲
آزمون ۶۶: سراسری ریاضی ۱۴۰۰ ..... ۳۸۶
آزمون ۶۷: سراسری انسانی ۱۴۰۰ ..... ۳۹۰
آزمون ۶۸: سراسری زبان ۱۴۰۰ ..... ۳۹۴
آزمون ۶۹: سراسری هنر ۱۴۰۰ ..... ۳۹۸
آزمون ۷۰: خارج از کشور ۱۴۰۰ ..... ۴۰۲
آزمون ۷۱: خارج از کشور ۱۴۰۰ عمومی انسانی ۴۰۶
پاسخ تشریحی آزمون‌ها ۴۱۰

آزمون ۱۷: کلی کنکوری ۲۳۸
آزمون ۱۸: کلی کنکوری ۲۴۱
آزمون ۱۹: کلی کنکوری ۲۴۴
آزمون ۲۰: کلی کنکوری ۲۴۷
آزمون ۲۱: کلی کنکوری ۲۵۰
آزمون ۲۲: کلی کنکوری ۲۵۳
آزمون ۲۳: کلی کنکوری ۲۵۶
آزمون ۲۴: کلی کنکوری ۲۵۹
آزمون ۲۵: کلی کنکوری ۲۶۲
آزمون ۲۶: کلی کنکوری ۲۶۵
آزمون ۲۷: کلی کنکوری ۲۶۸
آزمون ۲۸: کلی کنکوری ۲۷۱
آزمون ۲۹: کلی کنکوری ۲۷۴
آزمون ۳۰: کلی کنکوری ۲۷۷
آزمون ۳۱: کلی کنکوری ۲۸۰
آزمون ۳۲: کلی کنکوری ۲۸۳
آزمون ۳۳: کلی کنکوری ۲۸۶
آزمون ۳۴: کلی کنکوری ۲۸۹
آزمون ۳۵: کلی کنکوری ۲۹۲
آزمون ۳۶: کلی کنکوری ۲۹۵
آزمون ۳۷: کلی کنکوری ۲۹۸
آزمون ۳۸: کلی کنکوری ۳۰۱
آزمون ۳۹: کلی کنکوری ۳۰۴
آزمون ۴۰: کلی کنکوری ۳۰۷
آزمون ۴۱: کلی کنکوری ۳۱۰
آزمون ۴۲: کلی کنکوری ۳۱۳
آزمون ۴۳: کلی کنکوری ۳۱۶
آزمون ۴۴: کلی کنکوری ۳۱۹

(۵/۰ نمره)

پرسش A: دو قسمت اصلی کتاب را نام ببرید.

پاسخ A: قسمت اول کتاب، «جمع بندی» است و قسمت دوم کتاب، «آزمون‌ها (موج آزمون)».

(۵ نمره)

پرسش B: فصل جمع بندی، شامل چه قسمت‌هایی است؟ هر قسمت را توضیح دهید.

پاسخ B: فصل جمع بندی این کتاب، شامل شش قسمت، به شرح زیر است:

الف ← لغت در این فصل، تمام لغات موجود در واژه‌نامه‌های فارسی دهم (یا فارسی ۱)، یازدهم (یا فارسی ۲) و دوازدهم (یا فارسی ۳) را به صورت ترکیب شده و به ترتیب الفبایی، آورده‌ام. بدیهی است در دوران جمع بندی، اولویت اول خوانش لغت، لغات واژه‌نامه کتاب‌های درسی است.

ب ← املا گروه کلمات املائی مهم کتاب‌های درسی در این فصل به ترتیب الفبایی آمده است تا پوششی برای اولویت اول املا باشد.

پ ← تاریخ ادبیات همه (حتی خواجه حافظ شیرازی!) هم می‌دانند که بحث تاریخ ادبیات در کتاب‌های نظام جدید، بسیار کم شده است. در این فصل، ما «همین کم» را به صورت دسته بندی شده قرن به قرن آورده‌ایم تا دین خود را به این قسمت مغفول و دوست‌داشتنی و لازم، اما حفظی و سخت برای بچه‌ها، به‌جا آورده باشیم. (اوووو!)

ت ← آرایه‌های ادبی این قسمت شامل مرور تک‌آرایه‌ها و تکنیک‌هاست و البته کنار این مرور، به حل تست هم پرداخته‌ام. در پایان این فصل، یک آزمون کلی از سؤالات کنکور سراسری سال‌های اخیر، درست کرده‌ام که جنبه خودارزیابی دارد.

ث ← دستور زبان فارسی مرور سریع مباحث دستوری، به همراه ذکر نکات و حل تست! باز هم همگان (از جمله خواجه حافظ شیرازی) می‌دانند که مبحث دستور زبان نظام جدید، نسبت به نظام قدیم، کمتر و خلاصه‌تر شده است؛ پس آن را از دست ندهید!

ج ← قرابت معنایی این بخش بسیار ویژه است. در نه قسمت، براساس مفاهیم، ادبیات تعلیمی، ادبیات پایداری، ادبیات غنایی، ادبیات سفر و زندگی و ... تقسیم بندی شده است. تمام مفاهیم مرتبط با آن‌ها را از کتاب‌های درسی استخراج کرده‌ام و برای مرور و تسلط، برای هر یک از مفاهیم و ابیات کتاب درسی، پرسش‌های دوگزینه‌ای (دوانتخابی!) مطرح کرده‌ام که با مقایسه سریع با بیت اصلی، مرور مفیدتری انجام گیرد. پاسخ این دوانتخابی‌ها در پایان همان بخش قرار دارد.

پرسش C: آیا دانش‌آموزان می‌توانند سایر کتب شما را (قرابت معنایی، آرایه‌های ادبی، لغت و املا، دستور زبان فارسی، تاریخ ادبیات

(۱ نمره)

و...) کنار بگذارند و از مطالب همین کتاب برای یادگیری استفاده کنند؟

پاسخ C: absolutely no! (قطعاً نه); همان‌طور که از اسم این فصل کتاب، پیداست، این قسمت، برای «جمع‌بندی» است. یعنی دانش‌آموزان، کارِ مستمر، براساس برنامه‌های داده‌شده را انجام داده‌اند و اکنون می‌خواهند مرور و جمع‌بندی کنند، که در این صورت از مطالب این قسمت بهره می‌برند. کسی که چیزی نخوانده، چه چیزی را می‌خواهد جمع‌بندی کند؟! تمبلی موقوف! (Forbidden)

پرسش D: فصل دوم کتاب (فصل آزمون‌ها) چگونه است و چه ساختاری دارد؟ (۲ نمره)

پاسخ D: در فصل آزمون‌ها یا موج آزمون، بیشتر از شصت (۶۰ - 60 - ستین ...) آزمون آورده‌ام. ده (۱۰ - 10 - عشر ...) آزمون اول که هرکدام ۲۰ تست دارند، شامل دو آزمون از فارسی دهم، دو آزمون از فارسی یازدهم، چهار آزمون از فارسی دوازدهم و دو آزمون از پایه (ترکیب فارسی دهم و یازدهم) هستند. در پی آن‌ها بیش از پنجاه (۵۰ - 50 - خمسین ...) آزمون ۲۵ سؤالی کلی و ترکیبی و جامع کنکوری آورده‌ام.

پرسش E: سطح آزمون‌ها چگونه است و هر آزمون در چه زمانی باید پاسخ داده شود؟ (۷۵/۰ نمره)

پاسخ E: سطح آزمون‌ها با هم، متفاوت است. در بالای هر آزمون، سطح تقریبی آزمون و زمان پیشنهادی را برای پاسخ‌گویی آورده‌ام. اما در مجموع، سطح آزمون‌ها متمایل به دشوار (و در بعضی نواحی بسیار دشوار و در بعضی نواحی متوسط رو به دشوار) است.

پرسش F: بچه‌ها چگونه آزمون‌ها را پاسخ دهند؟ (۲۵/۰ نمره)

پاسخ F: با مداد نرم مشکی! ☺

پرسش G: منظور از سؤال قبل این است که کُل آزمون‌ها را یک‌جا بزنند یا نه؟ پاسخ تشریحی تمام سؤالات آزمون را بررسی کنند یا نه؟ اشکالاتی را که در آزمون‌ها دارند، چه کنند؟ (۱/۵ نمره)

پاسخ G: بدیهی است که نباید همه آزمون‌ها را یک‌جا بزنند. این آزمون‌ها، باید در طی مراحل جمع‌بندی تا کنکور زده شود. باز هم بدیهی است که پاسخ تشریحی تمام سؤالات آزمون، باید بررسی شود. (حتی سؤالاتی که بچه‌ها، صحیح پاسخ داده‌اند!) چه بسا از داخل پاسخ‌های تشریحی، مطالبی بیاموزند که برایشان مفید است. اشکالاتی که در آزمون به آن‌ها برمی‌خورند دو نوع است: نوع اول، آن‌هایی که همان‌جا با خواندن پاسخ تشریحی، رفع می‌شود و نیاز به مراجعه به منابع و کتاب‌های غیرجمع‌بندی الگو نیست. نوع دوم، اشکال اساسی است و حتماً باید به کتاب‌های موضوعی الگو یا کتاب درسی یا جزوه دبیر یا دی‌وی‌دی‌ها مراجعه شود.

پرسش H: اساساً این کتاب برای چه زمانی مناسب است؟ (۵/۰ نمره)

پاسخ H: از آغاز ترم دوم تا خود کنکور!

پرسش I: آیا آزمون‌های کتاب، پاسخ تشریحی هم دارند؟ (۵/۰ نمره)

پاسخ I: بَ نَبَا! این کتاب هم، مثل همه تألیفات من، فصل پاسخ تشریحی دارد! ولی خدایی این سؤالاتان بد بود، چون در پاسخ به سؤال G به فصل پاسخ تشریحی اشاره کرده بودم.

❖ پرسش J: یک سری QR-Code در جاهای مختلف کتاب دیده می‌شود. این‌ها چیست و چگونه استفاده می‌شود؟ (۱/۵ نمره)

❖ پاسخ J: کار جدیدی که برای اولین بار، در میان کتاب‌های ادبیات کشور انجام دادیم، قرار دادن بیش از ۳۰ مورد QR Code است. کافی است بچه‌ها دوربین موبایلشان را روی آن بگیرند و از فیلم‌های آموزشی استفاده کنند و لذت ببرند. البته بعضی گوشی‌ها نیاز به اپلیکیشن QR Code خوان دارند که چون خود بچه‌ها در این زمینه‌ها استادند، نیاز به توضیح بیشتر بنده نیست. راستی یک QR Code هم روی جلد کتاب هست که در آن به توضیح، درباره کتاب پرداخته‌ام!

❖ پرسش K: اگر دانش‌آموزی در مسیر یادگیری و استفاده از این کتاب به مشکلاتی برخورد کرد، آیا کمک می‌کنید؟ اگر بله از چه طریقی می‌تواند با شما در ارتباط مستقیم باشد؟ (۱ نمره)

❖ پاسخ K: بله، بله، بله! کما فی السابق (اووووف!) تقریباً همیشه در دسترس بچه‌ها خواهم بود تا به سؤالاتشان پاسخ دهم و مشکلاتشان را حل کنم. بارها گفته‌ام راه‌های ارتباطی با ما زیاد است که به چند مورد اشاره می‌کنم:

کانال‌های تلگرام:

@olgoo_adabiaat

@azmoon_adabiaat

سایت بنده:

abdolmohamadi.com

❖ پرسش L: یک بیت از مولوی و یک بیت از حافظ که خیلی دوستشان داری بگو. (۵/۰ نمره)

❖ پاسخ L: به نظرم زیباترین (یا یکی از زیباترین) ابیات مولوی این است:

«تو مگو ما را بدان شه بار نیست با کریمان کارها دشوار نیست»

و البته انتخاب فقط یک بیت از دیوان حافظ برایم سخت است، اما شاید این بیت را بگویم که جان کلام باشد:

«مباش در پی آزار و هر چه خواهی کن که در شریعت ما غیر از این گناهی نیست»

۱۵ از ۱۵

آفرین به تو

(۵ نمره هم به کسانی داده می‌شود که برای شادی و آزادی احترام قائلند. ©)

از ادبیات لذت ببرید
علیرضا عبدالمحمّدی

جمع‌بندی

◀ خلاصه درس لغت

✓ تمام لغات واژه‌نامه فارسی ۱ و ۲ و ۳ (ترکیب الفبایی واژه‌نامه‌های فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم)

◀ خلاصه درس املا

✓ شامل گروه کلمات املائی کتاب‌های درسی به ترتیب الفبایی

◀ خلاصه درس تاریخ ادبیات

✓ تفکیک تاریخ ادبیات کتاب‌های درسی به صورت قرن به قرن و خلاصه گونه‌شناسی‌ها

◀ خلاصه درس آرایه‌های ادبی + تست

✓ مرور سریع آرایه‌ها
✓ مرور تکنیک‌های ابداعی مؤلف، برای مواجهه با تست‌های آرایه از قبیل «خوب - بد - زشت»، تکنیک «موک»، روش حذف گزینه و ...

◀ خلاصه درس دستور زبان فارسی + تست

✓ خلاصه مطالب
✓ تکنیک‌های دستور (O - method, method - v² و ...)

◀ خلاصه درس قرابت معنایی + تست

✓ ارائه مفاهیم موضوع به موضوع
✓ مرور سریع مفاهیم با ارائه ابیات معادل و دوانتخابی‌ها

لغت

آ

آبنوس: درختی است که چوب سیاه‌رنگ آن سخت و صیقل‌پذیر است؛ مجازاً به معنی تیره و سیاه

آخته: بیرون کشیده، برکشیده

آخَره: چنبره گردن، قوس زیر گردن

آدینه: روز جمعه، آخرین روز هفته

آرمان: آرزو، عقیده

آزرم: شرم، حیا

آزگار: زمانی دراز؛ ویژگی آنچه بلند و طولانی به نظر می‌آید.

آستانه: آستان، آغاز

آسمان‌جُل: کنایه از فقیر، بی‌چیز، بی‌خانمان؛ جُل: پوشش به معنای مطلق

آغوز: اولین شیرری که یک ماده به نوزادش می‌دهد و سرشار از مواد مقوی است.

آماس: ورم، تورم؛ آماس کردن: گنجایش پیدا کردن، متورم شدن

آورد: جنگ، نبرد، کارزار

آوردگاه: میدان جنگ، نبردگاه

آوری: بی‌گمان، بی‌تردید، به‌طور قطع

آوند: آونگ، آویزان، آویخته

آیت: نشانه

الف

آبدال: ج بدیل و بدل، مردان کامل

ابدیت: جاودانگی، پایداری، بی‌کرانگی

آبرش: اسبی که دارای پوست خال‌دار یا رنگ به رنگ (به‌ویژه سرخ و سفید) است. در اینجا مطلق اسب منظور است.

ابلاغ: رساندن نامه یا پیام به کسی

آبَته: بزرگی و شکوه که سبب احترام یا ترس دیگران می‌شود.

اتراق: توقف چند روزه در سفر به جایی، موقتاً در جایی اقامت گزیدن

اجابت کردن: پذیرفتن، قبول کردن، پاسخ دادن

اجانب: ج اجنبی، بیگانگان

اجنبی: بیگانه، خارجی

احداث شدن: ساخته شدن

اختلاف: رفت و آمد

ادبار: بدبختی، سیه‌روزی؛ متضاد اقبال

ادیب: آداب‌دان، ادب‌شناس، سخن‌دان، سخن‌شناس، در متن درس به معنای معلّم و مرّبی است.

اذن: اجازه، رخصت

ارادت: میل و خواست، اخلاص، علاقه و محبت همراه با احترام

ارتجاعاً: بی‌درنگ، بدون اندیشه سخن گفتن یا شعر سرودن

ارتفاع: محصول زمین‌های زراعتی؛ ارتفاع ولایت: عایدات و درآمدهای مملکت

ارغند: خشمگین و قهرآلود

ارک: قلعه، دژ

اژدهاپیکر: در شکل و هیئت اژدها، دارای نقش اژدها

اساطیر: جمع اسطوره؛ افسانه‌ها و داستان‌های خدایان و پهلوانان ملل قدیم

استبعاد: دوردانستن، بعید شمردن چیزی؛ استبعاد داشتن: بعید و دور بودن از تحقق و وقوع امری

استحقاق: سزاواری، شایستگی

استخلاص: رهایی جستن، رهایی دادن

استدعا: درخواست کردن، خواهش کردن

استرحام: رحم خواستن، طلب رحم کردن

استسقا: نام مرضی که بیمار، آب بسیار خواهد.

استشاره: رای‌زنی، مشورت، نظرخواهی

استشمام: بوییدن

استغنا: بی‌نیازی؛ در اصطلاح، بی‌نیازی سالک از هر چیز جز خدا

استقرار: برپایی، برقرار و ثابت کردن کسی یا چیزی در جایی، مستقر شدن

استماع: شنیدن، گوش دادن

استیصال: ناچاری، درماندگی

أسرا: ج اسیر، گرفتاران، دستگیرشدگان

اسرا: در شب سیر کردن، هفدهمین سوره قرآن کریم

أسطوره: سخنان یا اشخاص و آثاری که مربوط به موجودات یا رویدادهای فوق طبیعی روزگار باستان است و ریشه در باورها و اعتقادات مردم روزگار کهن دارد.

اسلمی: تغییر شکل یافته کلمه اسلامی، طرح‌هایی مرکب از بیج و خم‌های متعدّد که شبیه عناصر طبیعت هستند.

أسوه: پیشوا، سرمشق، نمونه پیروی

أشباه: ج شبّه و شبّه، مانندها، همانندان

اشتیاق: میل قلب است به دیدار محبوب؛ در متن درس، کشش روح انسان خداجو در راه شناخت پروردگار و ادراک حقیقت هستی

اصناف: جمع صنف، انواع، گونه‌ها، گروه‌ها

اطبا: جمع طبیب، پزشکان

اطوار: رفتار و یا سخنی ناخوشایند و ناهنجار

اعانت: یاری دادن، یاری

اعتذار: عذرخواهی، پوزش‌خواهی

اعراض: روی گرداندن از کسی یا چیزی، روی گردانی

اعزاز: بزرگداشت، گرامیداشت

اعطا: واگذاری، بخشش، عطا کردن

اعلا: برتر، ممتاز، نفیس، برگزیده از هر چیز

املا

		آ
اصرارهای من	از بهر خیانت	ابله و سفیه
اصطلاح ادبی	از بهر دوستی	ابلیس پرتلیس
اصطلاح علمی	از بهر غرامت	ابوالعجایب و صاحب شگفتی
اصل و وصل	از بهر کاری	ابوالفتح
اصناف موجودات	از بهر من	ابوالفضل
اضطراب	از دست رفتن محض	ابوالقاسم لاهوتی
اضطراب و تشویش	از قضا و اتفاقاً	ابوالمعالی
اطبا و پزشکان	ازل و ابد	آبِهت و شکوه
اطراف و اکناف	اساس تزویر	اتاق درس
اطفالِ شاخ	اساس تعریف	اتاقکی محصور
اطفال وحشت‌زده	اساساً	اتحاد و جنبش
اعانت و یاری	اساطیر باستان	اتراق و توقّف
اعراض و روی‌گردانی	استبعاد و دوری	اتفاق و ماجرا
اعزاز و بزرگداشت	استحقاق خزانگی	اجاره حیاط
اعلا و برتر	استخلاص یاران	اجل و مرگ
اعلان و آگهی	استدعا و درخواست	احداث خاکریز
ایجاد مذهبی	استدعای عاجزانه	احساس غرور و استقامت
ایمان و وزیر	استرحام و طلبِ رحم	احسنت و مرحبا
اغراق و مبالغه	استسقا و تشنگی	احوال‌پرسی
اغلب سرودها	استعدادِ شگرف	اختر سعد
افتادن عارضه	استعمال و بهره بردن	اختلاف سلیقه
افراسیاب و کیکاووس	استغفرالله	اختلاف صیادان
افراط در تجدد	استقرار سلاح	اخلاص عمل
افراط و تفریط	استقلال نحوی	اخلاق محسنی
افروزد و روشن‌کند	اسرار حق	اخلاق و سیرت
افسر و دیهیم	اسرارالتوحید	اخوان ثالث
افسرده	اسرافیل و عزرائیل	ادا و اطوار
افسوس و دریغ	اسرای سالخورده	ادبار و اقبال
افسون و جادو	استوره زندگی	ادّعی فضل
افغان و زاری	اسکلتی وحشتناک	اذیت و آزار
اقامت طولانی	اسلوب معادله	ارائه به مخاطب
اقلیم و سرزمین	اسمای صدگانه	ارتجالاً و بی‌درنگ
اکراه و اجبار	اسوه و الگو	ارتفاع ولایت
امان و آتن	اسیر بعثی	ارگ مزینان
امتناع و خودداری	اشباه و ماندها	ارمغان و رهاورد
امثال و حکم	اشتیاق شهادت	ارمیا و سهراب
امکانات محدود	اشتیاقِ وافر	اروند رود
اموات و احیا	اصرار مریدان	از بهر این معنی

آ

آب جیحون

آب خور

آخر الامر

آخره و فوس گردن

آخرین رمق

آداب ضرب

آذریاد

آذرخش

آرام یا متلاطم

آزرم و حیا

آستر جیب

آسمان جل

آسیای سرگردان

آغا محمّدخان

آغاجی خادم

آغشته و آلوده

آغوش باز

آغوش و کنار

آفتاب فتح

آفتاب و میغ

آلوی برغان

آماده شلاق

آماده و مسلّح

آماس سراچه ذهن

آمین

آن مواضع

آیه یأس

آیین طریق

آیینۀ تجلی

الف

ابا و امتناع

ابتهاج و شادی

ابدیت پر از قدس

ابراهیم ادهم

ابصار و چشم‌ها

ابلاغ کردن

تاریخ ادبیات

قرن چهار و پنج

حکیم ابوالقاسم فردوسی

اثر: شاهنامه (نظم)

• نبرد «رستم و اشکیوس» یکی از عالی‌ترین صحنه‌های نبرد تن به تن در شاهنامه است که در آن طنزگویی، چالاکي، دلاوری و زبان‌آوری به هم آمیخته شده است.

• داستان «گردد آفرید» پهلوان شیرزن از قسمت داستان رستم و سهراب شاهنامه است.

• داستان «کاوه آهنگر» قسمتی از شاهنامه است و محتوای آن ظلم‌ستیزی و قیام کاوه و فریدون، ضد ضحاک است.

ابوالفضل بیهقی

اثر: تاریخ بیهقی (نثر)

داستان «قاضی بُست» قسمتی از تاریخ بیهقی است.

• این کتاب را با «تاریخ بیهق» که در متن درس کویر آمده است، اشتباه نگیرید.

قرن پنج

عنصرالمعالی کیکاووس

اثر: قابوس‌نامه (نثر)

نثر اخلاقی «از آموختن ننگ مدار» از قابوس‌نامه است.

خواجه نظام‌الملک توسی

اثر: سیاست‌نامه (نثر)

حکایت «دیوار عدل» از این کتاب است.

ناصر خسرو

اثر: سفرنامه (نثر)

«سفر به بصره» یکی از قسمت‌های این کتاب است. نام کامل: حکیم ابومعین ناصر خسرو قبادیانی

قرن پنج و شش

عین‌القضات همدانی

اثر: تمهیدات (نثر آمیخته با نظم)

قرن شش

محمّد بن منّور

اثر: اسرارالتّوحید فی مقامات ابوسعید ابوالخیر (نثر)
حکایت «حقّه راز» و گنج حکمت «چنان باش» و «یک گام فراتر» از این کتاب است. این کتاب درباره ابوسعید ابوالخیر است.

ابوالمعالی نصرالله منشی

اثر: ترجمه کليلة و دمنه (نثر آمیخته با نظم)

«کبوتر طوقدار» که مفهوم اصلی آن «تعاون و ایثار» است، قسمتی از کليلة و دمنه می‌باشد.

سنایی

اثر: الهی‌نامه (نظم)

الهی‌نامه سنایی از جمله کتاب‌هایی بود که حسام‌الدین، شاگرد مولوی، از مولوی خواست مثنوی را به شیوه آن بسراید.

فی حقیقة العشق نوشته شهاب‌الدین سهروردی

تاریخ بیهق: در این کتاب از شاعران و دانشمندان و مردان فقه و حکمت و شعر و ادب و عرفان و تقوای مزینان یاد شده!

سندبادنامه نوشته ظهیری سمرقندی

قرن شش و هفت

سدیدالدین محمّد عوفی

اثر: جوامع‌الحکایات و لوامع‌الزّوایات (نثر آمیخته با نظم)
گنج حکمت «مهمان ناخوانده» و «طزاران» از جوامع‌الحکایات و لوامع‌الزّوایات است.

فصل پنجم: جملات پایه و پیرو

جمله‌ای که پس از حرف ربط وابسته‌ساز می‌آید، جمله پیرو (جمله وابسته) و جمله دیگر، جمله پایه (جمله هسته یا جمله اصلی) است.

نکته

- ✓ حروف ربط وابسته‌ساز عبارت‌اند از: که - تا - اگر - زیرا ...
- ✓ حروف ربط همپایه‌ساز (و - یا - امّا - ولی ...) جمله مرکب نمی‌سازند، پس جمله پایه و پیرو نیز نداریم.
- ✓ به مجموع جمله پایه، پیرو و حرف ربط وابسته‌ساز، جمله مستقل مرکب می‌گویند.

مثال

اگر او را دیدی، سلام مرا برسان.

حرف ربط وابسته‌ساز جمله پیرو جمله پایه

که بدین راه بشد یار و ز ما یاد نکرد
حرف ربط پیرو ۱ پیرو ۲

مطربا پرده بگردان و بزن راه عراق
پایه ۱ پیرو ۲

به بانگ جنگ مخور می که محتسب تیز است
پایه حرف ربط پیرو ۳

اگر چه باده فرح‌بخش و باد گل‌بیز است
حرف ربط پیرو ۱ پیرو ۲

تست

۱ کدام بیت فاقد جمله وابسته است؟

- ۱) لطف و عطا و احسان پیوسته از تو آید
  - ۲) از تنگی دهانت یک ذره گفته باشد
  - ۳) جای دل است کویت ز آنجا مران به جورش
  - ۴) تا شاهد جمالت مستور باشد از من
- جرم و خطا و عصیان از ما بود همیشه
هر ذره کو به وصفت گویا بود همیشه
بگذار تا دل من بر جا بود همیشه
اشکم میان مردم رسوا بود همیشه

پاسخ

۱ ۱ گزینه (۲): که او به وصفت گویا بود همیشه / گزینه (۳): بگذار تا دل من بر جا بود همیشه / گزینه (۴): تا شاهد جمالت مستور باشد از من * وجود حرف ربط وابسته‌ساز «که - تا - تا» نشان‌دهنده وجود جمله وابسته (پیرو) در گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) است.

جمله پایه و پیرو

بخش
چهارم

ادبیات غنایی

- ✚ بیان فراق و جدایی و شکایت از آن
- ✚ عشق همگانی است.
- ✚ فراق در همه موجودات هست.
- ✚ سخن عشق را هر کسی نمی‌فهمد.
- ✚ درد عشق را کسی می‌فهمد که خودش مبتلای به عشق باشد.
- ✚ عاقل از عشق چیزی نمی‌داند.
- ✚ بازگشت به اصل
- ✚ بازگشت همه به سوی عالم بالاست.
- ✚ هرکس بر حسب درک و فهم خود برداشت می‌کند.
- ✚ حقیقت و راز عشق را هرکسی درک نمی‌کند.
- ✚ راز من در سخنان و ناله‌هایم است.
- ✚ با چشم ظاهر و حواس ظاهری نمی‌توان حقیقت را دریافت.
- ✚ آرزوی نابودی برای ناعاشقان
- ✚ زندگی حقیقی، همان عشق است و بی‌عشق بودن، مردن و نابودی است.
- ✚ همه چیز از عشق است.
- ✚ ناله‌ی، همدم عاشق هجران کشیده است.
- ✚ فاش شدن و آشکار شدن راز
- ✚ عشق هم درد است و هم درمان، هم دردآفرین است و هم درمان‌بخش.
- ✚ بر اساس ظرفیت وجودی افراد، عشق تأثیر می‌گذارد.
- ✚ دشوار و پر خطر بودن راه عشق
- ✚ کشته شدن عاشق
- ✚ غم عشق
- ✚ همیشگی بودن غم
- ✚ بی‌اهمیتی گذر زمان
- ✚ آنچه باید بماند عشق و معشوق است.
- ✚ پرهیز و دوری از آدم نادان
- ✚ برعکس شدن امور
- ✚ به دست آوردن کالایی ارزشمند
- ✚ رسیدن دل به جواهر عشق
- ✚ شنونده مهم است و بر گوینده تأثیر می‌گذارد.
- ✚ تقابل عقل و عشق
- ✚ برتری و غلبه عشق بر عقل
- ✚ در موقع گرفتاری باید به حال دیگران رسیدگی کرد.
- ✚ در عالم عشق مقام و مراتب رنگ می‌بازد.
- ✚ در عشق شاه و گدا هم‌رتبه هستند.
- ✚ از خود بی‌خود شدن در مقابل معشوق
- ✚ از طریق کسانی که به محبوب رسیده‌اند می‌توان به حاجت رسید.
- ✚ توسل به اولیای واصل
- ✚ همه موجودات به دنبال جمال و کمال و حُسن هستند.
- ✚ عشق، انسان را به حُسن و کمال و جمال می‌رساند.
- ✚ هرکسی نمی‌تواند عاشق شود و هرکسی شایسته عشق نیست.
- ✚ عشق در هر جایی ایجاد نمی‌شود.
- ✚ محبت بسیار بسیار زیاد، عشق است.
- ✚ عشق از محبت و معرفت برتر است.
- ✚ محبت از معرفت برتر است.
- ✚ معرفت و محبت مراحل قبل از عشق هستند و برای عاشقی، باید از آن دو عبور کرد.
- ✚ شرط عاشقی از خود بی‌خودی و ترک خودی، کشته شدن و فنا شدن است.
- ✚ سوزندگی عشق و سختی آن
- ✚ عشق همه چیز را از بین می‌برد.
- ✚ با عشق هیچ چیزی نمی‌تواند بماند.
- ✚ رسیدن به خدا واجب است.
- ✚ چیزهایی که ما را به خدا می‌رساند، واجب است.
- ✚ عشق انسان را به خدا می‌رساند.
- ✚ عاشقی، واجب است و نباید جز عاشقی دنبال چیز دیگر بود.
- ✚ عشق، هستی‌بخش است.
- ✚ زندگی همان، عشق است و بدون عشق یعنی مردن.
- ✚ ارزشمندی دیوانگی عشق بر عقلی

- ✚ دعوت به زندگی انسانی و درست
- ✚ فرشتگان محافظ کسانی هستند که زندگی درستی دارند.
- ✚ دعوت به وفاداری
- ✚ وفاداری عاشق موجب وفاداری معشوق است.
- ✚ جایگاه دل عاشق نزد معشوق و در میان زلف اوست.
- ✚ بی‌اعتنایی و بی‌توجهی معشوق به عاشق
- ✚ معشوق می‌گوید کاری از دستش برای عاشق ساخته نیست.
- ✚ معشوق، عاشق را به خدا حواله می‌دهد.
- ✚ پاکبازی عاشق در مقابل معشوق وفادار
- ✚ عاشق طلب غبار راه معشوق می‌کند.
- ✚ رفتن معشوق و نرسیدن عاشق به او
- ✚ برعکس شدن امور و پارادوکس
- ✚ عشقی که تو را گمراه کرده می‌تواند تو را هدایت هم بکند.
- ✚ چیزی که آزاردهنده بوده، می‌تواند مفید و ثمربخش هم باشد.
- ✚ هرکسی محرم اسرار الهی نیست و رازهای حق را نباید به همگان گفت.
- ✚ عارفان حقیقی که اسرار را می‌دانند، خاموشند و چیزی نمی‌گویند.
- ✚ قرآن دارای پند و حکمت است.
- ✚ قرآن زندگی‌بخش حقیقی است.
- ✚ ارتباط و معامله باید با خدا باشد نه با انسان‌ها.
- ✚ معامله و ارتباط با خدا همیشه سودمند است.
- ✚ جمع دو امر جمع‌نشدنی، پارادوکس، جمع‌شدن
- ✚ صبر و شکیبایی ورزیدن
- ✚ زیبایی ظاهری اهمیت ندارد، آنچه اصل است پاکی باطن و سیرت نیکو و رفتارهای اخلاقی است.
- ✚ کار بد دیگران را با کار خوب باید پاسخ داد.
- ✚ با دشمن مدارا کردن
- ✚ کسانی که در مقابل خداوند مکر و کلک می‌زنند، خداوند مکرشان را بی‌اثر می‌کند، آن‌ها را شکست می‌دهد و به مقصود نمی‌رساند.
- ✚ فقط خواست خدا و تقدیر الهی است که اتفاق می‌افتد.
- ✚ از خود بی‌خودی عاشق و مدهوشی و بیهوشی او
- ✚ بی‌اعتنایی و بی‌توجهی عاشق به زیبایی‌های جهان و مادیات و تعلقات دنیایی
- ✚ عاشق نسبت به معشوق وفادار است و البته این وفاداری انحصاری است و نسبت به هیچ‌کس دیگر وفادار نیست.
- ✚ غم و سختی عشق از لذت‌های دنیایی و راحتی و آسایش مادی بهتر است و عاشق، سختی عشق را به آسانی تحمل می‌کند.
- ✚ عشق، همیشه و در همه دوران بوده و هست و خواهد بود و از آن سخن به میان می‌آید.

بخوانید و بیت معادل را بیابید.

آیات و عبارات

بشنو از نی چون شکایت می‌کند از جدایی‌ها حکایت می‌کند

- A عشق است و بس که در دو جهان جلوه می‌کند
- B از پای فتادیم، چو آمد غم هجران
- گناه از لباس شاه و گه از کسوت گدا
- در درد بمرسیم، چو از دست دوا رفت

کز نیستان تا مرا بریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند

من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش‌حالان شدم

- A بر یاد اوست عیش جوانان میکده
- B راز درون پرده ز رندان مست پرس
- از شوق اوست نعره پیران خانقاه
- کاین حال نیست، زاهد عالی‌مقام را

سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
 محرم این هوش جز بیهوش نیست
 هر که جز ماهی ز آبش سیر شد
 درنیابد حال پخته هیچ خام
 تا بگویم شرح درد اشتیاق
 مر زبان را مشتری جز گوش نیست
 هر که بی‌روزیست روزش دیر شد
 پس سخن کوتاه باید والسلام

- A هر که گردد مبتلا اندر فراق
 B چو شد باغ روحانیان مسکنم
- A او شناسد سوز و درد اشتیاق
 B در اینجا چرا تخته‌بند تنم؟

هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش
 بازجوید روزگار وصل خویش

- A به اصل خویش راجع گشت اشیا
 B در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز
- A همه یک چیز شد، پنهان و پیدا
 B هرکسی بر حسب فکر گمانی دارد

هر کسی از ظنّ خود شد یار من
 از درون من نجست اسرار من

- A اگر چه پیرهن در مصر و در کنعان بود نکهت
 B هرکه نقش خویشتن بیند در آب
- A ز پیراهن جدا بو را نمی‌دانم، نمی‌دانم
 B برزگر باران و گازر، آفتاب

سرّ من از ناله من دور نیست
 تن ز جان و جان ز تن مستور نیست
 لیک چشم و گوش را آن نور نیست
 لیک کس را دید جان دستور نیست

- A کسی کز عشق خالی شد، فسرده است
 B رنگین سخنان در سخن خویش نهان‌اند
- A گرش صد جان بود، بی‌عشق مرده است
 B از نکهت خود نیست به هر حال، جدا گل

آتش است این بانگ نای و نیست باد
 هر که این آتش ندارد، نیست باد

- A هر آن کسی که در این حلقه نیست زنده به عشق
 B محرم نبض رم و آرام ما عشق است و بس
- A بر او نمرده، به فتوای من نماز کنید
 B از رگ گل تا خط سنبل خبر دارد بهار

آتش عشق است کاندر نی فتاد
 جوشش عشق است کاندر می فتاد

- A چرخ که زیر است و زیر هر نفس
 B به صبر، عشق تو گفتم بپوشم از اغیار
- A زیر و زیر کرده عشق است و بس
 B چو رنگ روی بگوید، منش نهان چه کنم؟

شماره صفحه
پاسخ تشریحی

۴۱۱

سطح

متوسط

زمان پیشنهادی

۱۵ دقیقه

مبحث آزمون

کلی فارسی دهم

آزمون

۲

۱ < معنی دقیق کلمات (سوداگر، جولقی، ابدال، سفاهت) به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) خریدار، درویشی، نیک‌مردان، بی‌خرد
(۲) تاجر، پشمینه‌پوش، مردان کامل، کم‌عقلی
(۳) مشتری، گدایشه، قدرتمندان، بی‌خردی
(۴) بازرگانان، درویش، صالحان، نادان

۲ < در کدام گزینه تمام معانی ارائه شده برای واژه صحیح نیست؟

- (۱) بسمل کردن ← سر جانور را بریدن، از آن‌جا که مسلمانان در وقت ذبح جانور «بسم الله الرحمن الرحیم» می‌گویند، به همین دلیل، به عمل ذبح کردن «بسمل کردن» گفته می‌شود.
(۲) عربده ← فریاد پرخاش‌جویانه برای برانگیختن دعوا و هیاهو، نعره و فریاد
(۳) عود ← درختی که چوب آن قهوه‌ای رنگ و خوشبو است و آن را در آتش می‌اندازند که بوی خوش دهد.
(۴) زره ← جامه‌ای جنگی دارای آستین بلند و مرگب از حلقه‌های ریز فولادی که آن را به هنگام جنگ بر روی لباس‌های دیگر می‌پوشیدند.

۳ < معنی واژگان در کدام گزینه همگی درست است؟

- (۱) (منال: درآمد مستغلات) (مایه: دارایی) (جافی: بسیار) (جلجل: زنگ)
(۲) (شرافت: ارجمندی) (نیلی: آبی روشن) (ملازم: همراه) (طرفه: عجیب)
(۳) (شیخ: کالبد) (تمایز: جدا کردن) (نثار: افشاندن) (خدنگ: درخت بسیار سخت)
(۴) (عنایت: توجه) (سَخا: کرم) (بسیج: آمادگی) (لگام: زین اسب)

۴ < در کدام گزینه با توجه به معنی داخل کمانک املائی واژه‌ای نادرست به کار رفته است؟

- (۱) (مرمت: اصلاح) (گسیل کردن: روانه کردن) (رقعه: نامه) (نمط: روش)
(۲) (بُر خوردن: در میان قرار گرفتن) (قیاس: سنجیدن) (مولع: حریص) (نیکومنظر: خوش‌چهره)
(۳) (زهی: آفرین) (فروغ: روشنایی) (غلغله: شور و غوغا) (خیره: بیهوده)
(۴) (آنعام: بخشش) (فضل: دانش) (ادیب: دانشمند) (غراب: خویشاوندی)

۵ < متن زیر چند نادرستی املائی دارد؟

«سلمان فارسی بر لشکری امیر بود. در میان رعایا چنان حغیر می‌نمود که وقتی خادمی به وی رسید، گفت: این توبره کاه بردار و به لشکرگاه سلمان بر. چون به لشکرگاه رسید، مردم گفتند: امیر است. آن خادم بترسید و در قدم وی افتاد. سلمان گفت: به سه وجه، این کار را از برای خودم کردم، نه از بحر تو، هیچ اندیشه مدار. اول آنکه تکبر از من دفع شود؛ دوم آنکه دل تو خوش شود؛ سوم آنکه از عهده حفظ رعیت، بیرون آمده باشم.»

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) صفر

۶ < در کدام گزینه مطلبی نادرست دیده می‌شود؟

- (۱) درس «سفر به بصره» بخشی از «سفرنامه» حکیم ابومعین ناصر خسرو قبادیانی، نویسنده و سراینده قرن ششم است.
(۲) در متن «کلاس نقاشی» از کتاب «اتاق آبی» سهراب سپهری، خاطره‌ای از یک کلاس با توصیف و چاشنی طنز به صورت خاطره‌نگاری نوشته شده است.
(۳) «پیرمرد چشم ما بود» از کتاب «ارزیابی شتاب‌زده» بیان حس و حال عاطفی جلال آل احمد با زبان صمیمی درباره «علی اسفندیاری» است.
(۴) عبارت «با این همه، عاقل از منافع دانش هرگز نومید نگردد و در دفع مکاید دشمن تأخیر صواب نبیند» از کلیله و دمنه ترجمه نصرالله منشی است.

۷ < در همه ابیات آرایه اغراق به کار رفته است به جز .....

- (۱) بشد تیز رهام با خود و گبر
(۲) تو گفستی که روی زمین آهن است
(۳) که لشکر فزون بود زان کاو شمرد
(۴) زمین برتابد سپاه تو را
همی گرد رزم اندر آمد به ابر
ز نیزه هوا نیز در جوشن است
همان ژنده پیلان و مردان گرد
نه خورشید تابان کلاه تو را

۸

در همه ابیات به جز بیت ..... هر دو آرایه «استعاره و تشبیه» به کار رفته است.

- ۱) در خواب کن زمانی آسودگان شب را
- ۲) بازار حسن داری دکان در او ملاحظت
- ۳) هر شب ز بار عشقت در گوشه های خلوت
- ۴) ای کوی تو ز رویت بازار گل فروشان

۹

در کدام بیت آرایه «ایهام» دیده نمی شود؟

- ۱) چرا ز غیر شکایت کنم، که همچو حباب
- ۲) گر به اقلیم عشق روی آری
- ۳) حافظ مفلس اگر قلب دلش کرد نثار
- ۴) خاک تو بویی به ولایت سپرد

۱۰ کدام گزینه مزین به آرایه ادبی سجع نیست؟

- ۱) در بهشت از هزارگونه نعمت است و در قرآن از هزار گونه پند و حکمت است.
- ۲) بلکه از حُسن سیرت او گفت؛ زیرا که نیکوخوا، بهتر هزار بار از نیکو رو.
- ۳) برادران یوسف، او را زیادت نعمت دیدند و یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند.
- ۴) اندوه و شادی در این قصه بسیار بود و خبردهنده از ملک جبار بود.

۱۱

در همه گزینه ها به جز گزینه ..... منادا دیده می شود.

- ۱) میان عاشق و معشوق هیچ حایل نیست
- ۲) کزین دو یکی گر شود نا به کار
- ۳) گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش
- ۴) هر چند صائب می روم سامان نومیدی کنم

۱۲

در کدام گزینه نقش کلمه مشخص شده با بقیه متفاوت است؟

- ۱) ای بی نشان محض، نشان از که جویمت
- ۲) گفتم بینمیش مگرم درد اشتیاق
- ۳) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد
- ۴) وجودی دارم از مهرت گدازان

۱۳

در کدام بیت از شیوه بلاغی استفاده نشده است؟

- ۱) گفتم غم تو دارم، گفتا غمت سرآید
- ۲) دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیر ما
- ۳) جام جهان نمانست ضمیر منیر دوست
- ۴) بردوخته ام دیده چو باز از همه عالم

۱۴

در کدام گزینه تمام واژه ها، دوتلفظی هستند؟

۱) مهربان - استوار - ارجمند	۲) باغبان - مستمند - سپید
۳) رایگان - نامه - دودمان	۴) یادگار - خواهر - املا

۱۵

تتها بیت گزینه ..... با عبارت زیر تناسب مفهومی دارد.

- «آنکه گفتیم سیرتش نیکوترین سیرت ها بود، از بهر آنکه در مقابله جفا، وفا کرد و در مقابله زشتی آشتی کرد.»
- ۱) از جور و جفای یار بی مهر و وفا
  - ۲) ما را ز جور دهر و جفای فلک چه غم
  - ۳) یار به عشوه خون من خورد و حلال کردمش
  - ۴) در پیش هر که عاشق صادق بود خوش است

۱۶ مفهوم کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- ۱) به قامت خوش خویان نگاه می‌کردم
- ۲) جمله ذرات جهان مرآت اوست
- ۳) از او هرچه بگفتند از کم و بیش
- ۴) گل دفتر اسرار خداوند گشوده است

۱۷ در همه گزینه‌ها به آفریده شدن انسان از خاک اشاره شده است. به‌جز گزینه.....

- ۱) زمین در کجا رویم که ما را به خاک او
- ۲) به نام کردگار هفت افلاک
- ۳) خاک ما گل کرد در چل بامداد
- ۴) آفرین جان‌آفرین پاک را

۱۸ مفهوم بیت «چون بسی ابلیس آدم روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست» با کدام بیت زیر قرابت ندارد؟

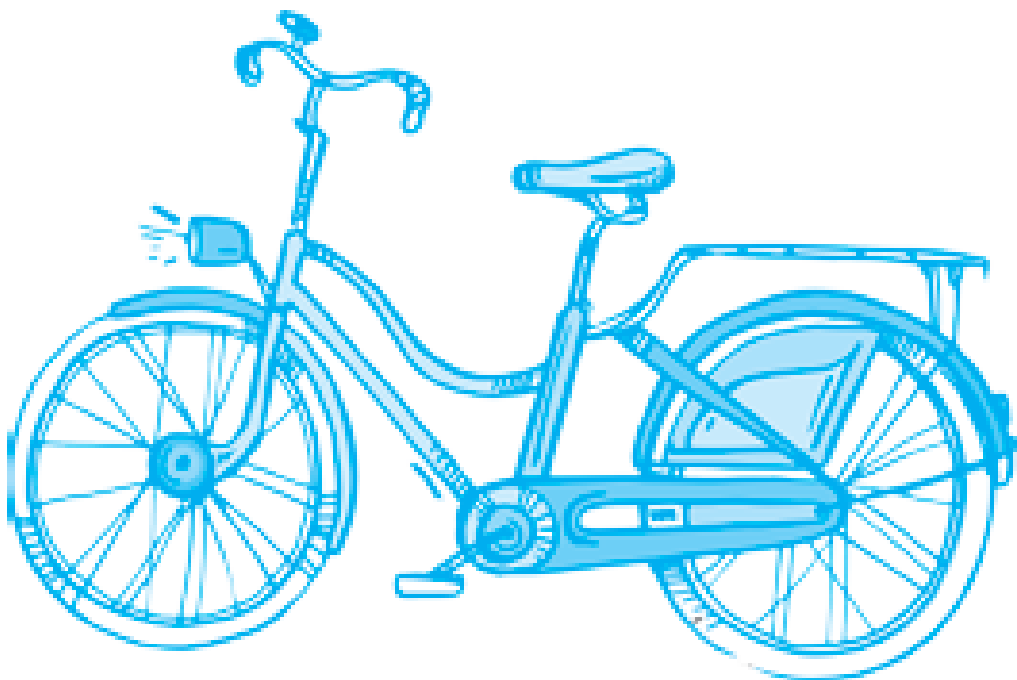
- ۱) قطره این بحر را ظاهر و باطن یکی است
- ۲) چشم ظاهری بر آزار است وای از بنگرد
- ۳) چشم ظاهری چون شبنم نگردد از رنگ و بو
- ۴) زلف او را برفشان و نور روی او ببین

۱۹ مفهوم کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- ۱) کار پاکان را قیاس از خود مگیر
- ۲) جمله عالم زمین سبب گمراه شد
- ۳) هر دو گون زنیور خوردند از محل
- ۴) هر دو گون آهو گیا خوردند و آب

۲۰ مفهوم اصلی بیت: «که جایی که دریاست من کیستم؟ / گر او هست حقا که من نیستم» کدام است؟

۱) تواضع	۲) عشق
۳) مدهوشی	۴) بندگی

شماره صفحه
پاسخ تشریحی

۴۱۵

سطح

متوسط

زمان پیشنهادی

۱۵ دقیقه

مبحث آزمون

کلی فارسی دوازدهم

آزمون

۷

۱ < معنی چند واژه نادرست آمده است؟

«(دستور: وزیر) (مستغرق: شیفته) (تاب: پرتو) (بزم: ضیافت) (کمال: کامل) (محب: معشوق) (بی‌خودی: حالت از خودرستگی) (سودا: دیوانگی) (سامان: امکان) (مستمع: گوش‌دارنده)»

۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) یک

۲ < معنی واژه «دیدار» در کدام بیت، متفاوت است؟

۱) برای دیدن دیدار دوست از دشمن
۲) بر در سلطان عشقش چون گدایان سال‌ها
۳) چشم ما روشن بود از پرتو دیدار تو
۴) دانی که چیست دولت دیدار یار دیدن

توان کشیدن اگر صد هزار الم باشد
بر امید وعده دیدار او استاده‌ایم
عید مردم دیدن مه عید ما رخسار تو
در کوی او گدایی بر خسروی گزیدن

۳ < در کدام موارد اشکالی وجود ندارد؟

الف) مستعجل: شتابنده - سفله: بدسرشت
ج) موسم: بهار - صواب: مصلحت

ب) ظن: پندار - قوت: نیرو
د) نسیم: خوش‌بو - سامان: امکان

ه) داعیه: مدعی - طیلسان: نوعی ردا

۱) الف - ب - ج (۲) ب - ج - ه (۳) ج - د - ه (۴) الف - ب - د

۴ < در کدام گزینه غلط املائی به کار رفته است؟

۱) سزاوار ثنا - صفوت آدمیان - خوان نعمت بی‌دریغ - فروگذاشت
۲) صواب و درست - نثار استقلال - هتاکي - مین‌گذاری
۳) مستور و پوشیده - غایت و نهایت - عین‌القضات - اتراق
۴) الاغ تور - تدائی - حبشه - برخاستن پیامبران

۵ < در کدام بیت غلط املائی وجود دارد؟

۱) صبا به عزم بشارت به گرد شهر سبا
۲) به رغم مدعیان در فراق او هر کس
۳) سفر اندر حذر کردن چنین است
۴) مشو چون خسان سخره حرص و آز

ز پای تخت سلیمان کامکار آمد
بپرسد م که خوشی، گویمش که آری خوش
سفر از خود به خود کردن همین است
به چیزی که امروز داری بساز

۶ < آثار زیر به ترتیب از چه کسانی است؟

«مثل درخت در شب باران - از پاریز تا پاریس - تذکرة الاولیا - کویر»
۱) محمدرضا شفیعی کدکنی - محمد بهمن بیگی - عین‌القضات همدانی - علی شریعتی
۲) محمدرضا شفیعی کدکنی - باستانی پاریزی - شهاب‌الدین سهروردی - محمد بهمن بیگی
۳) م. سرشک - محمد ابراهیم باستانی - عطار - علی شریعتی
۴) م. سرشک - محمد ابراهیم باستانی - سنایی - محمد بهمن بیگی

۷ < در کدام بیت اسلوب معادله وجود دارد؟

۱) همت مردانه ما از دو عالم درگذشت
۲) می‌کند پند و نصیحت در گران جانان اثر
۳) در زلف تو گردید دل خون شده ام مشک
۴) نمی‌دانم چه خواهد کرد با طوفان این دریا

گرد این تیر سبک رو تا کجا گردد بلند
پای خواب‌آلود از فریاد اگر خیزد ز خواب
سازد سفر هند سیه رنگ حنا را
که در موج نخستین کشتی ما باخت لنگر را

۸ آرایه ذکرشده در مقابل کدام گزینه‌ها نادرست آمده است؟

- (الف) از سوز غمت مرغ دلم هر شب و هر روز
(ب) ای باد صبا تیره مکن ایامم
(پ) رسم بدعهدی ایام چو دید ابر بهار
(ت) دیگر مرا به ضربت شمشیر غم بزد
- (۱) الف و ت
(۲) ب و ت
(۳) پ و ب
(۴) ب و ت

۹ در کدام گزینه همه ترکیب‌های اضافی، آرایه تشبیه دارند؟

- (۱) باران بهاری، گنج عزت، باران رحمت، تیر مزگان
(۲) نقد دل، خورشید گل، آتش مهر، دل یاران
(۳) راه عشق، پای افکار، بیشه غم، رشته آرزو
(۴) طایرجان، طفل عقل، جام عافیت، کمند احسان

۱۰ آرایه‌های «ایهام، استعاره، جناس، تشبیه» به ترتیب در کدام ابیات به کار رفته‌اند؟

- (الف) ای عندلیب گلشن شعر و ادب ره‌ی
(ب) عمری ز مهرت ای مه شب تا سحر نخفتم
(ج) ای گریه در هلاکم هم عهد رنج و دردی
(د) دور از تو فتاده‌ام به حالی که می‌رس
- (۱) ب، د، ج، الف
(۲) ب، الف، ج، د
(۳) د، ب، ج، الف
(۴) ج، د، ب، الف

۱۱ در کدام گزینه نقش دستوری واژه‌های مشخص شده با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) بنگر که چگونه باشد ای یار عزیز
(۲) خرم به روزگاران از دوستان به خشمی
(۳) هزار نکته باریک‌تر ز مو اینجاست
(۴) با تن تنها مسخر می‌کند آفاق را

۱۲ نمودار کدام گروه صحیح نیست؟

- (۱) دانش‌آموز پایه دوازدهم
(۲) محوطه میدان شهر
(۳) برنامه کدام سفر
(۴) دوست بسیار مهربان

۱۳ نوع حذف فعل در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) در کف‌ها کاسه زیبایی / بر لب‌ها تلخی دانایی
(۲) آینه نگاهت، پیوند صبح و ساحل
(۳) آرزو گفت: از نمایشگاه کتاب چه خبر؟
(۴) همنشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از همنشین بد.

۱۴ معنای فعل «شد» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) برآهیخت رهام گرز گران
(۲) بشد تیز رهام با خود و گبر
(۳) به شادی بشد تا به درگاه شاه
(۴) چو رهام گشت از کشانی ستوه
- غمی شد ز پیکار دست سران
همی گرد رزم اندر آمد به ابر
فرود آمد و برگشادند راه
بپیچید زو روی و شد سوی کوه

۱۵ کدام بیت با جمله «وظیفه روزی به خطای منکر نبرد» در تقابل معنایی است؟

- (۱) ولیکن خداوند بالا و پست
(۲) هر که رو در فسق و عصیان می‌کند
(۳) چنان پهن خوان کرم گسترده
(۴) گرم نیست روزی ز مهر کسان
- به عصیان در رزق بر کس نیست
ایزد اندر رزق او کم می‌کند
که سیمرغ در قاف روزی خورد
خدای است رزاق و روزی‌رسان

۱۶

کدام گزینه با بیت «تا چشم بشر نیندت روی / بنهفته به ابر، چهره دلبند» قرابت دارد؟

- ۱) من دیوانه به هر جا که گریزم از عقل
- ۲) هزار بار بگفتم که گوشه گیر ای دل
- ۳) آن سوخته‌جانم که اگر چون شرر از خلق
- ۴) عارفا گوشه عزلت مده از کف که دگر

۱۷

همهٔ گزینه‌ها با بیت زیر تناسب معنایی دارند، به جز گزینهٔ .....

- «هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش
ندا رسید به جان‌ها که چند می‌پایید
۱) اصل ما و اصل جمله سرکشان
۲) پس عدم گردهم چون ارغنون
۳) آمدند از آسمان جان را که بازآ الصلا
۴) باز جوید روزگار وصل خویش»
- به سوی خانه اصلی خویش باز آید
هست از خاکی و آن را صد نشان
گویدم که انا الیه راجعون
جان گفت ای نادى خوش اهلا و سهلا مرحبا

۱۸

مفهوم بیان شده برای کدام بیت صحیح نیست؟

- ۱) یا در خوبی قیامت می‌کند
  - ۲) فرّخی ز جان و دل می‌کند در این محفل
  - ۳) دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟
  - ۴) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را
- حُسن بر خوبان غرامت می‌کند (زیبایی معشوق)
دل نثار استقلال، جان فدای آزادی (جانبازی در راه وطن)
برون شد از پرده راز، تو پرده‌پوشی چرا (دعوت به خلّاقیت)
سیل، یکسان می‌کند پست و بلند راه را (نفی مقامات در عشق)

۱۹

بیت گزینهٔ ..... با بیت زیر تناسب مفهومی ندارد.

- «گفتم که سوخت جانم، از آتش نهانم
۱) روزی که کند دوست قبولم به غلامی
۲) نالیدن بلبل ز نوآموزی عشق است
۳) لاف تقرّب مزن به حضرت جانان
۴) ز آتش پنهان عشق، هر که شد فروخته
- گفت آنکه سوخت، او را کی ناله یا فغان است؟
آن روز کنم خواجگی روی زمین را
هرگز نشنیدیم ز پروانه صدایی
زان که خموشند بندگان مقرب
دود نخیزد از او چون نفس سوخته

۲۰

متن «وجود عاشق از عشق است، بی‌عشق چگونه زندگی کند؟ حیات از عشق می‌شناس و ممت بی‌عشق می‌یاب» با کدام بیت ارتباط معنایی نزدیک‌تر دارد؟

- ۱) فلک جز عشق محرایی ندارد
  - ۲) ز سوز عشق بهتر در جهان چیست؟
  - ۳) غلام عشق شو کاندیشه این است
  - ۴) کسی کز عشق خالی شد فسرده‌ست
- جهان بی‌خاک عشق آبی ندارد
که بی او گل نخندید ابر نگرست
همه صاحب‌دلان را پیشه این است
گرش صد جان بود بی‌عشق مرده است

یک مفهوم ناب

۱ معنای چند واژه در کمانک روبه‌روی آن نادرست آمده است؟

«مقرون (همراه)، مرشد (سالک)، صباحت (زیبا)، ادبار (بِشْتِ گردن)، مشایعت (بدرقه کردن)، فرج (رهایی)، مستعجل (شتاب)، زخمه (ضربه)، گُرند (اسبی که به رنگ سرخ تیره باشد)، صنم (بُت)، مَلِک (فرشته)»

(۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

۲ معنای واژه‌های «مولع، مرمت، فراغ، فروغ» در کدام گزینه به ترتیب آمده است؟

(۱) طمعکار، جوانمردی، جمع فرعون، روشنایی
(۲) آزمند، رسیدگی، پادشاه قدیم مصر، پرتو
(۳) بسیار مشتاق، اصلاح، پادشاهان قدیم مصر، روشنایی
(۴) آزمندی، اصلاح، جمع فرعون، پرتو

۳ کدام واژه در ابیات زیر معادلی ندارد؟

(الف) یاران ز حمیت به سوی مرگ دویدند
(ب) پوشید بدین حیلہ رخ نیکو را
(پ) صبحدم از عرش می‌آمد خروشی عقل گفت
(۱) غیرت (۲) کید (۳) فرقت (۴) غو

در راه شرف از سر و جان دست کشیدند
تا هر که نه محرم شناسد او را
قدسیان گویی که شعر حافظ از بر می‌کنند
(۳) فرقت (۴) غو

۴ در کدام گزینه غلط املایی کمتری دیده می‌شود؟

(۱) مقربان را منع کن بندی پنه
که شما را خود طیب حازقم
(۲) فرود آمد از باره‌گی بار خاست
بر من ز شما نیست سفاحت عجب ایرا
(۳) بگفت آن‌چه پرسیدنش از سر گذشت
من و ملائک سکان آسمان و زمین
(۴) تو هم در طاس گردون سرنگونی
روح قالب را کنون همره شده‌ست

یا معلم را به مال و سهم ده
آن کلام صامت و من ناطقم
زمین‌بوس شاه جهاندار خواست
آنند که در دین فقهاوند سفهاوند
به غربت ز دیگر کسان برگذشت
تمام مظهر ذات توایم ای سرور
نمی‌دانی که سر در تاس خونی
مدتی سگ هارس درگه شده‌ست

۵ در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟

(۱) که نه هرچه آهو اندازد، مشک بویا بود و از هر ضماد که حکیم فرماید، درمان خیزد یا هرچه صدف پرورد، لؤلؤ لالا و هرچه در جهان باشد، آب زلال.
(۲) کراهت منظر و عادت نفرت‌انگیز مهاجمین سبب شد که حول و وحشت بیشتری بر دل‌ها مستولی شود؛ وحشتی که مولود ستمکاری و سنگ‌دلی بود.
(۳) مصر جامع و خلق سامع چگونه باشد؟ شهری که در وی یک خطیب و قاضی باشد، به کفر و شرک راضی باشد و آن که مؤدب باشد، به ضلالت و جهالت منتسب.
(۴) کسی را که نماز بامداد سنت به سنجاب گزارده باشد و فریضه بر لب جیحون، تزویر در دل نباشد تا حذر از او واجب آید.

۶ در کدام عبارت دو غلط املایی هست؟

(۱) از ظلمت بدکرداری و قدر تو باید پرهیز کرد که صحبت اشرا مایه شقاوت است.
(۲) عاقل باید در پناه صواب زود و بر خطای خویش الحاح و اسرار نکند.
(۳) هرگاه کار دشواری پیش آید و حادثه بزرگ بیفتد موضع حزم محمل نگذارد.
(۴) باید دل در حتام فانی نبندد و عمر و جاه دنیا را بی‌ثابت و خار شمرد.

۷ خالق کدام کتاب، هیچ یک از اشخاص زیر نیست؟

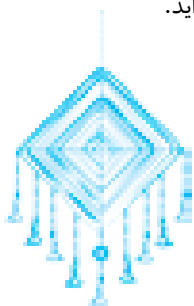
«عطار نیشابوری / عنصرالمعالی / محمد بن منور / احمد بن محمد بن زید طوسی»

(۱) الهی‌نامه (۲) سیاست‌نامه (۳) اسرارالتوحید (۴) تفسیر سوره یوسف

۸ آرایه چند بیت نادرست آمده است؟

(الف) باغ جان را تازه و سرسبز دار
(ب) از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر
(ج) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت
(د) آتش عشق است کاندر نی فتاد
(ه) به صوت چنگ بگویم آن حکایت‌ها
(۱) سه (۲) چهار (۳) دو (۴) یک

قصید این مستان و این بستان مکن (تشبیه)
یادگاری که در این گنبد دوار بماند (حسن آمیزی)
شیوه جتات تجری تحت‌الانهار داشت (تضمین)
جوشش عشق است کاندر می فتاد (تشخیص)
که از نهفتن آن دیگ سینه می‌زد جوش (ایهام)
(۴) یک (۳) دو (۲) چهار

- ۹ ترتیب قرار گرفتن ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «تشبیه، استعاره، متناقض‌نما، حسن تعلیل، ایهام» در کدام گزینه درست آمده است؟
 الف) نماز در خم آن ابروان محرابی
 ب) در این مقام مجازی به جز بیاله مگیر
 ج) در وداع شب همانا خون گریست
 د) نیازمند بلا گو رخ از غبار مشوی
 ه) تو که کیمیا فروشی نظری به قلب ما کن
 ۱) ج، ه، الف، د، ب ۲) الف، ب، ه، ج، د ۳) د، ب، الف، ج، ه ۴) ب، د، ج، الف، ه
- ۱۰ در کدام بیت تمام آرایه‌های «اسلوب معادله، حس آمیزی و تضاد» دیده می‌شود؟
 ۱) قد پیران تواضع می‌کند عیش جوانی را
 ۲) نمی‌ارزد به حرف تلخ، عیش باده شیرین
 ۳) غم عالم فراوان است و من یک غنچه دل دارم
 ۴) شور و غوغا نبود در سفر اهل نظر
 در کدام بیت متناقض‌نما وجود دارد؟
 ۱) واعظ از حد می‌برد یارب برافکن پرده‌اش
 ۲) جمعیت خاطر ندهد دست، کسی را
 ۳) چرا مهر خاموشی از لب گفتار بردارم
 ۴) در به روی طمع ببند و بدان
 در جملات کدام ابیات «هم شیوه بلاغی و هم شیوه عادی» مشاهده می‌شود؟
 الف) لا ابالی چه کند دفتر دانایی را
 ب) دیده را فایده آن است که دلبر ببند
 ج) من همان روز دل و صبر به یغما دادم
 د) بر حدیث من و حسن تو نیفزاید کس
 ۱) الف - ب ۲) ج - ب ۳) الف - د ۴) ج - د
- ۱۱ صفت‌های «فاعلی - نسبی - لیاقت - مفعولی» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟
 الف) بانان جوین خویش حقا که به است
 ب) تا قیامت ساقی باقی عشق
 ج) ای بی‌خبر از ساختن و سوختن
 د) زمانی ز شغل زمین بگذریم
 ۱) ج - الف - د - ب ۲) ج - د - الف - ب ۳) ب - الف - ج - د ۴) ب - د - ج - الف
- ۱۲ نوع «تا» در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟
 ۱) در این کوش تا با تو ماند مقیم
 ۲) دمی بیش بر من سیاست نراند
 ۳) سگ آخر که باشد که خوانش نهند؟
 ۴) بلندی از آن یافت کاو پست شد
 در همه ابیات به جز بیت گزینه ..... جمله وابسته وجود دارد.
 ۱) بر من مگیر اگر شدم آشفته دل ز عشق
 ۲) اکنون به سختی و آسانی‌اش نباید ساخت
 ۳) یا مکن با پیلانان دوستی
 ۴) چو بازآمدم کشور آسوده دیدم
 ۱۳ جمله «مطالعه فرهنگ و هنر هر ملت ما را با تاریخ و فراز و نشیب‌های تاریخی و پیوستگی آن با دیگر فرهنگ‌ها آشنا می‌سازد» چند ترکیب وصفی دارد؟
 ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار
- ۱۴ مفهوم کدام گزینه «با دشمنان مدارا» است؟
 ۱) ایبر اگر آب زندگانی بارد
 ۲) تو ادب نفس بداندیش کن
 ۳) پاک‌دامنی چو شمع و نور بارد از رخت
 ۴) گرم ترانه جنگ صبح نیست چه باک
- ۱۵ هرگز از شاخ بید برنخوری
 بی‌ادبان را به ادب، خویش کن
 پاک‌دامنی دلیلش روی نورانی بود
 نوای من به سحر آه عذرخواه من است

۱۸) ابیات کدام گزینه با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

- «چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیان
الف) دست در دامن مردان زن و اندیشه مکن
ب) گر هزاران دام باشد هر قدم
ج) از آب دیده صد ره طوفان نوح دیدم
د) هر دلی کز قیل شادی او شاد بود
ه) هر که در سایه عنایت اوست
و) نه غم و اندیشه سود و زیان
ز) چون عنایات بود با ما مقیم
۱) ب، الف، ج، د، ج، ب
۲) د، ج، ب

۳) ه، و، ز
۴) ب، الف، ز

۱۹) مفهوم کدام ابیات، در مقابل آن‌ها درست آمده است؟

- الف) ای که از کوچه معشوقه ما می‌گذری
ب) همه عمر برندارم سر از این خمار مستی
ج) ای قصه بهشت ز کویت حکایتی
د) گر خمر بهشت است بریزید که بی‌دوست
ه) شنیده‌ام سخنی خوش که پیر کنعان گفت
۱) ب - ج - ه
۲) ب - د - ه
- ب) بر حذر باش که سر می‌شکند دیوارش (غیرت عاشق)
که هنوز من نبودم که تو بر دلم نشستی (ازلی بودن عشق)
شرح جمال حور، ز رویت روایتی (والامقامی معشوق)
هر شربت عذیبم که دهی عین عذاب است (تقاضای مستی)
فراق یار نه آن می‌کند که بتوان گفت (سختی فراق)
۱) الف - د - ه
۳) الف - ب - ه

۲۰) مفهوم بیت «جهان جمله فروغ روی حق دان / حق اندر وی ز پیدایی است پنهان» در کدام بیت آمده است؟

- ۱) گفت حکمت را تو دانی کردگار
۲) ترسمت ای نیکنام، پای برآید به سنگ
۳) آشکارایی و پنهان چون کنم
۴) صبر هم سودی ندارد کآب چشم

مدان تو نیک و بدی جز ز ایزد داور
خار خرما و خاره زر گردد
ار جهد کنی ور نکنی بوده شود
ما کمان و تیراندازش خداست

۲۱) مفهوم کدام گزینه متفاوت با دیگر گزینه‌ها است؟

- ۱) همه قضا و قدر کردگار عالم راست
۲) دولت آنجا که راهبر گردد
۳) زان گونه که هر چه بود، آن خواهد بود
۴) گر پیرانیم تیر، آن نی ز ماست

غیب گویی را بنه هیچ ار خبر داری بیار
که پیدا کن به از لیلی نکویی
آن خود یک ره بجوی از جیب باز
وقتیم آینه گفتا آخر از خود شرم‌دار

۲۲) مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) عیب‌جویی را بهل هیچ ار هنر داری بگو
۲) به مجنون گفت روزی عیب‌جویی
۳) چند جویی دیگران را عیب باز
۴) عیب مردم پیش ازین می‌گفتم اندر چشم خلق

۲۳) همه گزینه‌ها با عبارت زیر تناسب معنایی دارند، به جز.....

«یک بار دیگر به کلام بلندپایه از ماست که بر ماست ایمان آوردم.»

- ۱) توبه تقصیر خود افتادی از این در محروم
۲) گر گران باریم جرم چرخ چیست؟
۳) کفن بر تن تند هر کرم پيله
۴) دل ما گرچه اندر سینه ماست

۲۴) معنی بخش مشخص شده در کدام گزینه صحیح نیست؟

- ۱) از فضل و رحمت کردگار جل جلاله و عم نواله ناامید نباید شد: شکوه او بزرگ و لطف او فراگیر است.
۲) و دلاک و قیّم درآمدند و خدمت کردند: کیسه‌کش و حتمای آمدند و کیسه کشیدند.
۳) چنانکه در کرامت و فراغ به پارس رسیدیم: با عزّت و آسایش به ایران رسیدیم.
۴) چون از در دررفتیم گرمابه‌بان و هر آنچه در آنجا بودند، همه بر پای خاستند: وارد شدیم.

۲۵) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) دل که آینه شاهی است، غباری دارد
۲) روندگان طریقت ره بلا سپردند
۳) آنچه زر می‌شود از پرتو آن قلب سیاه
۴) به کوی عشق منه بی دلیل را قدم
- از خدا می‌طلبم صحبت روشن‌رایی
رفیق عشق چه غم دارد از نشیب و فراز
کیمیایی است که در صحبت درویشان است
که من به خویش نمودم صد اهتمام و نشد

پاسخ آزمون

۱۴ ۱ واژه‌های دوتلفظی ← مهربان، مهربان / استوار، استوار / ارجمند، ارجمند / باغبان، باغبان / مستمند، مستمند / رایگان، رایگان / دوذمان، دوذمان / یادگار، یادگار

۱۵ ۳ مفهوم مشترک: جفا دیدن، اما وفا نمودن و بدی دیدن، اما در عوض خوبی نمودن.

۱۶ ۳ مفهوم گزینه (۳)، انسان به قدر بینش خویش می‌تواند خداوند را توصیف کند.

مفهوم مشترک گزینه‌های دیگر: همه ذرات جهان جلوه‌ای از خالق هستند و بیانگر وجود او هستند.

۱۷ ۱ در بیت گزینه (۱) خاک در معنای حقیقی به کار رفته است: ولی در سایر گزینه‌ها مراد انسان است.

۱۸ ۱ عبارت سؤال و هر سه گزینه (۲)، (۳) و (۴) اشاره‌ای دارند به این مفهوم که باید باطن امور را در نظر داشت و نه در ظاهر ایستاد و متوقف شد که بسیاری از پدیده‌ها در زیر ظاهر آراسته، باطنی ابلیس‌گونه دارند، در حالی که در بیت گزینه (۱) اشاره به یکپارچگی ظاهر و باطن دارد.

۱۹ ۲ مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: مقایسه ناهجا و غلط نباید کرد. مفهوم گزینه (۲): به این دلیل همه گمراه شدند و کسی از بزرگان آگاهی نیافت.

۲۰ ۱ قطره وقتی دریا را می‌بیند، متواضعانه می‌گوید در مقابل عظمت دریا من چیزی نیستم.

پاسخ آزمون

۱ ۳ شریعت: شرع، آیین، راه دین، مقابل طریقت (نه خود طریقت!)

۲ ۳ واژه‌هایی که معنی آن‌ها نادرست بیان شده است: اجنبی: بیگانه، خارجی / نهیب: فریاد، هراس، هیبت / درایت: آگاهی، تدبیر [قلم‌چی - ۹۶](#)

۳ ۲ سیماب: جیوه / پایاب: ته‌آب، قسمت کم عمق رودخانه و تالاب که پا به قعر آن برسد / افسر: تاج و کلاه پادشاهان، صاحب‌منصب

۴ ۳ املائی صحیح واژگان عبارتند از: «غریو، برخاست، سور». [قلم‌چی - ۹۶](#)

۵ ۲ غلط‌های املائی و صحیح آن‌ها: مسطور ← مستور / گذاردن ← گزاردن / آجاجی ← آجاجی / نغمه ← نغمه / فروگراری ← فروگذاری

۶ ۳ «بهارستان» از جامی / «روزها» از محمدعلی اسلامی ندوشن / شعر «در امواج سند» سروده مهدی حمیدی شیرازی / «اسرارالتوحید» از محمدبن منور

۷ ۲ در بیت گزینه (۲)، ایهام وجود ندارد. تلمیح: گلستان شدن آتش ابراهیم (ع)

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): تشخیص: شوخ بودن سپید، به فریاد آمدن آتش - تشبیه: دانه خال، اضافه تشخیص / گزینه (۳): جناس همسان: روان: رونده، جان - استعاره: سرو استعاره از معشوق / گزینه (۴): تناقض: درد بی‌دردی - کنایه: خون جگر خوردن: اندوه و غمگینی

۱ ۲ معنی دقیق واژه‌ها: (سوداگر: آنکه کارش دادوستد است، بازرگان، تاجر) / (جولقی: پشمینه‌پوش، درویش) / (سفاهت: نادانی، بی‌خردی، کم‌عقلی - سفاهت اسم است) / (ابدال: مردان کامل، جمع بدیل و بدل)

۲ ۴ زره: جامه‌ای جنگی دارای آستین کوتاه (نه بلند!) و مرکب از ... * دقت کنید توضیحات مربوط به واژه‌ها را کامل و با دقت حفظ کنید.

۳ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): جافی: ستمگر، ظالم / گزینه (۲): نیلی: به رنگ نیل، کبود / گزینه (۴): لگام: افسار، دهنه اسب

۴ ۴ قربت: خویشی و خویشاوندی

۵ ۲ واژه‌های «حقیر» و «بهر» در متن صورت سؤال نادرست نوشته شده است. [قلم‌چی - ۹۷](#)

۶ ۱ ناصر خسرو نویسنده و سراینده قرن پنجم است.

۷ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): «گرد رزم به آسمان برآمدن» اغراق دارد. / گزینه (۲): «آهن بودن روی زمین» و «در جوشن بودن هوا از زیادی نیزه» اغراق دارد. / گزینه (۴): «طاقات نیاوردن زمین و خورشید در برابر سپاه و کلاه» اغراق دارد. [قلم‌چی - ۹۷](#)

۸ ۱ تشبیه: ماهرو (روی همچون ماه) استعاره ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۲): تشبیه: «بازار حُسن»، «ملاحظت مانند دکان» - استعاره: «دو عقیق» استعاره از «دو لب»، «شکر» استعاره از «سخن شیرین» / گزینه (۳): تشبیه: بار عشق - استعاره و تشخیص: فغان برآوردن گردون / گزینه (۴): تشبیه: «کوی مانند بازار گل‌فروشان»، «ما مانند بلبلان» - استعاره: «گل» استعاره از «رخسار معشوق» [قلم‌چی - ۹۶](#)

۹ ۲ بررسی گزینه‌ها: گزینه (۱): هوا: الف هوس - ب هوایی که درون حباب است. / گزینه (۲): گلستان هیچ ارتباطی به کتاب سعدی ندارد. / گزینه (۳): قلب و روان: الف پول رایج و جاری - ب روح و جان ایهام دارند. / گزینه (۴): بوی مصرع دوم: الف بوی خوش - ب امید و آرزو.

۱۰ ۲ گزینه (۱): نعمت و حکمت / گزینه (۳): نعمت و عنایت / گزینه (۴): بسیار و جبار

اما در گزینه (۲) «نیکوخوا و نیکورو» در یک جمله و عبارت قرار دارند که با تعریف سجع همگون نیست.

۱۱ ۲ منادا در گزینه‌های دیگر: گزینه (۱): حافظ (ای حافظ) / گزینه (۳): سعدی (ای سعدی) / گزینه (۴): هر چند (ای صائب می‌روم تا ...)

۱۲ ۴ گزینه (۱): «ت» ← تو را از که جویم: مفعول / گزینه (۲): «ش» ← او را ببینم: مفعول / گزینه (۳): «م» ← مرا گمراه عالم کرد: مفعول / گزینه (۴): «ت» ← مهر تو همچنان هست: مضاف‌الیه

۱۳ ۱ در این گزینه اجزای اصلی جمله به ترتیب و در جای خود به کار رفته است.

دل خون شده من در زلف تو مشکین شد همان طور که سفر هند حنا را سیاه رنگ می کند.

دقت کنید در گزینه (۱)، «این تیر سبک رو» استعاره از همت است و تفاوت تمثیلی ایجاد نمی کند.

همت مردانه ما از دو عالم درگذشت / گرد این تیر سبک رو تا کجا گردد بلند نکته: گاهی مصراع نخست مثال و مصداقی برای مصرع دوم است:

ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تر است / بیشتر دل بستگی باشد به دنیا پیر را توجه: گاهی هر دو مصرع مثال و مصداقی برای موضوع بیان نشده هستند. چو غوره رست ز خامی خویش شد شیرین / چو ماه به پایان رسید عید شود. ۳- اجزای متناظر می توان برای آن در نظر گرفت بین مصرع اول و دوم: دل خون شده من = حنا / در زلف تو = سفر هند / مشک = سیاه رنگ

۸ بررسی ابیات: الف) مرغ دلم (اضافه تشبیهی) / ب) ای باد صبا (تشخیص) / پ) تلمیح ندارد. / ت) همه واژه ها در معنای حقیقی خود به کار رفته اند.

۹ بررسی گزینه ها: گزینه (۱): باران بهاری / گزینه (۲): دل یاران / گزینه (۳): پای افکار، تشبیه ندارند. / گزینه (۴): «جان چون پرده ای است، عقل مانند طفلی است، عاقبت همچون جام است، احسان مانند کمند (طناب) است.» تشبیه دارند و «مشبه به و مشبه» با کسر ه کنار هم قرار گرفتند.

۱۰ بررسی ابیات: د) دور از تو: ۱- از تو دور باد ۲- به خاطر دوری از تو ← ایهام / ب) مه: استعاره از یار / ج) درد، در ← جناس / الف) گلشن شعر ← تشبیه

۱۱ در گزینه (۳) «نکته» هسته گروه اسمی است و نقش نهادی دارد. فعل «است» در این بیت به معنی «وجود دارد» فعل غیراسنادی است. واژه های مشخص شده در سایر گزینه ها نقش «مسندی» دارند.

۱۲ در ترکیب «دوست بسیار مهربان»، «بسیار» قید صفت است و نمودار گروه چنین می شود:

دوست بسیار مهربان

۱۳ در گزینه های (۱) و (۲) و (۳) حذف فعل به قرینه معنوی صورت گرفته است. گزینه (۱): قرار دارد / گزینه (۲): است / گزینه (۳): داری

۱۴ در گزینه (۱) «شد» فعل اسنادی است، ولی در سایر گزینه ها به معنای «رفتن» است.

۱۵ عبارت معتقد است: «خدا به خاطر گناهان، روزی ما را قطع نمی کند». بررسی گزینه ها: گزینه (۱): هم معنا با همان عبارت است. / گزینه (۲): معتقد است گناه و نافرمانی موجب کم شدن روزی می شود. / گزینه (۳): خدا روزی رسان همه است. / گزینه (۴): خدا روزی رسان من است.

۱۶ «دوری از خلق و مردم گریزی» مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه (۴) است.

بررسی سایر گزینه ها: گزینه (۱): من دیوانه به هر جا که روم، مرا پیدا خواهند کرد. / گزینه (۲): ای دل از چشم یار بگریز که همیشه در کمین توست. / گزینه (۳): آن عاشق دل سوخته ام که حتی اگر در سنگ نهان شوم، از بویم مرا خواهند یافت. [قلم چی - ۹۶](#)

۱۷ همه گزینه ها به بازگشت به اصل اشاره دارند، جز گزینه (۲) که می گوید همه موجودات از خاک آفریده شده اند.

۱۶ بیت نخست گزینه (۱) بر این نکته تأکید دارد که شهادت اول حیات و زنده بودن است. بیت دوم نیز به توحید و به یگانه بودن حضرت حق اشاره می کند.

۱۷ بررسی گزینه ها: گزینه (۱): فرد آگاه از معشوق و رازهای عشق، سکوت می کند. / گزینه (۲): وصف خدا در کلام نمی گنجد. / گزینه (۳): پشتیبان قوی، غم را دور می کند. / گزینه (۴): فدای عشق جاودان است / عاشقان در راه عشق جانشان را فدا می کنند.

۱۸ «در دهان نهنگ مردن، بهتر از زندگی ننگین است» و این نشانه از تن ندادن به ذلت دارد که همان عزت نفس را می رساند.

۱۹ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه های (۱)، (۲) و (۳): پایداری سخن. گزینه (۴): جاودانه ماندن و شهرت زیبایی یار

۲۰ مسجد جایگاه مقدسی است که مکان استقرار افراد گناهکار و بدکردار نیست، اما محتسب که باید مجری قوانین دین باشد، به این نکته بی توجه است. [قلم چی - ۹۶](#)

۷

پاسخ آزمون

۱-۱ معنی واژه هایی که نادرست آمده است: کمال: کامل بودن، کامل ترین و بهترین صورت و حالت هر چیز، سرآمد بودن در داشتن صفات های خوب / محب: دوستدار، یار، عاشق

۲-۲ واژه «دیدار» در گزینه های (۱)، (۳) و (۴) به معنی «چهره» و در گزینه (۲)، به معنی «دیدن» آمده است. [قلم چی - ۹۶](#)

۳-۳ موسم: فصل، هنگام، زمان (نه بهار!) / داعیه: ادعا (نه مدعی)

۴-۴ «تداعی» صحیح است.

۵-۳ غلط املائی: حذر ← حضر [قلم چی - ۹۶](#)

۶-۳

۷-۳ ایستگاه اسلوب معادله:

سه شرط اسلوب معادله: ۱- استقلال دستوری مصرع ها / ۲- دارا بودن مثال و مصداق برای یک موضوع در مصرع اول یا دوم یا هر دو / ۳- اجزای نظیر به نظیر دو مصرع برای هم

گزینه (۳) هر سه شرط بالا را داراست:

(در زلف تو گردید دل خون شده ام مشک / سازد سفر هند سیاه رنگ حنا را) ۱- هر دو مصرع استقلال دستوری دارند و جابه جایی از مصرع اول یا دوم ندارد. در صورتی که گزینه (۴) استقلال دستوری ندارد، چرا که حرف پیوند وابسته ساز بین دو مصرع آمده و استقلال دستوری دو مصرع به هم خورده است.

(نمی دانم چه خواهد کرد با طوفان این دریا / که در موج نخستین کشتی ما باخت لنگر را)

نکته: هرگاه مصراع دوم با یکی از حروف ربط وابستگی آغاز شود، به شرط اینکه ساختار مستقل نحوی یا معنایی دو مصراع را در هم بریزد، هرگز آن بیت دارای اسلوب معادله نخواهد بود.

۲- مصرع دوم مثال و مصداقی برای مصرع اول است و با گذاشتن واژه «همان طور که» بین دو مصرع بیشتر متوجه این موضوع خواهیم شد.

۸ ۴ روز سیاه: تناقض (پارادوکس) / نور دیده: ایهام (۱)، روشن چشم (۲)، کنایه از فرزند نور چشمی / تلمیح بر داستان یعقوب و یوسف و زلیخا / سیاه و روشن: تضاد

۹ ۳ در گزینه (۱) باغ عالم اضافه تشبیهی است. / در گزینه (۲) نرگس استعاره از چشم / در گزینه (۴) سر مجاز از قصد و اندیشه / در گزینه (۳) «شیرین» ایهام دارد: ۱- مطبوع و دلپذیر ۲- نام معشوقه

۱۰ ۱ شکر: استعاره از یار - لب / شاهبازان طریقت: استعاره از سالکان و عارفان / مقام مگسی: کنایه از حقیر و خوار شدن / بین شاهباز و مگس: تضاد از منظر بزرگی و عظمت و حقیر بودن و خواری در بیت: حسن تعلیل، حس آمیزی، مجاز و جناس به کار نرفته است.

۱۱ ۲ (پ) سجد مجازاً عبادت است. / الف) کمند نظر، اضافه تشبیهی است. / ث) مهر (عشق - خورشید) ایهام است. / ب) مصراع اول پارادوکس دارد (اگر به شهرت مایل هستی، با بی نشانی بساز) / ت) علت شعله بر افلاک بردن شفقها اشک مجنون و عاشق است.

۱۲ ۴ «پیری» در این گزینه «مضاف الیه - مضاف الیه» است، نه صفت: زیرا اسم است.

۱۳ ۳ گزینه (۱): فعل شدید است / گزینه (۲): فعل می دانید و به وجود می آورند / گزینه (۴): جمله آخر (به این عناصر، عناصر داستانی می گویند).

۱۴ ۴ «باران مهربان»: معطوف به مشفق / در مصراع دوم گزینه (۴) و سایر گزینه‌ها، «و» حرف ربط است و بین جملات آمده و نقش معطوف ایجاد نمی کند.

۱۵ ۱ تنها در بیت گزینه (۱) «نیست» به معنای «وجود نداشتن» به کار رفته است و فعل ربطی محسوب نمی شود. در گزینه‌های دیگر «نیست» در معنی فعل اسنادی به کار رفته است.

۱۶ ۱ دو مورد از بن‌های مضارع مصدرهای مشخص شده نادرست آمده است: شمردن: شمر، شمار / آراستن: آرا، آرای

۱۷ ۱ در گزینه (۱)، پرورش یافتن زال به وسیله سیمرغ، بیانگر زمینه خرق عادت است، اما در گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) به زمینه ملی حماسه اشاره شده است.

۱۸ ۴ پیام محوری داستان «زاغ و کبک» این است که تقلید کورکورانه پسندیده نیست و راه به جایی نمی برد: ولی گزینه (۴) تقلید را عصای دست رونده می داند که می تواند مانند ذوالفقار برای او کارساز باشد. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): هیچ کس از راه تقلید به مرتبه کمال نمی رسد، همان طور که با اگر بخوابد او را چشم نمی نامند. گزینه (۲): مقلدان مثل سایه هستند که در ذات خود ثبات ندارند. گزینه (۳): مقلدان هیچ بهره‌ای از نعمت نمی برند.

۱۹ ۴ سه گزینه نخست معتقدند عشق پنهان شدنی و پنهان کردنی نیست و در گزینه (۴) به آشکار شدن راز دل به واسطه عشق اشاره می شود.

۲۰ ۲ مفهوم سه گزینه دیگر: اوضاع نابسامان جامعه / گزینه (۱): شهر خراب و شحنه و شیخ شهش خراب / گویا در این خرابه به غیر از خراب نیست / گزینه (۲): اوضاع جامعه بر وفق مراد شد / گزینه (۳): سخت بسته با ما چرخ، عهدست پیمانی / داده او به هر پستی دستگاه سلطانی / گزینه (۴): هر دو مصراع اوضاع نابسامان و برعکس جامعه است

۲۱ ۱ گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) به تحمل سختی‌های راه عشق اشاره دارند و گزینه (۱) عاشق توقع سخن تلخ از معشوق ندارد.

۲۲ ۲ مفهوم مشترک صورت سؤال و ابیات دیگر گزینه‌ها: بیان اختیار تام خداوند در امور

مفهوم بیت گزینه (۲): خطاب به انسان می گوید: با این همه عزت و شرفی که تو داری، خطای بزرگی است که از خودت غافل هستی.

۲۳ ۲ مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴): گرد و غبار کوی یار، روشنی بخش و توتیای چشم عاشق است.

۲۴ ۱ در سایر گزینه‌ها به آفت‌های صورت زیبا اشاره شده است.

۲۵ ۲ مفهوم «کار را به کاردان سپردن» مشترکاً در ابیات گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) دیده می شود. قلم چی - ۹۶

پاسخ آزمون ۲۸

۱ ۴ مرشد (مراد، پیر، آنکه مراحل سیر و سلوک را پشت سر گذاشته و سالکان را راهنمایی و هدایت می کند، مُتضاد مرید و سالک) / صباحت (زیبایی و جمال) / ادبار (بدبختی، سیه‌روزی) / مُستعجل (شتابنده، زودگذر) / کُرند (اسبی که رنگ آن میان زرد و بور باشد) / مَلِک (پادشاه)

۲ ۳ در گزینه (۱)، «جوانمردی» و در گزینه (۲) «پادشاه قدیم مصر» و در گزینه (۴) «آزمندی» معانی نادرست و اژه‌ها هستند.

۳ ۳ غیرت ← حمیت / کید ← حيله / غو ← خروش

۴ ۱ در گزینه (۱) تنها واژه حازق (حاذق) نادرست است. / در گزینه (۲) واژه‌های باره‌گی (بارگی)، خاست (خواست)، سفاحت (سفاقت) نادرست است. / در گزینه (۳) واژه‌های غربت (قربت)، مظهر (مظهر) نادرست است. / در گزینه (۴) واژه‌های تاس (طاس)، هارس (حارس) نادرست است.

۵ ۲ املاى صحیح کلمه، «هول» به معنای «وحشت» است. قلم چی - ۹۳

۶ ۴ گزینه (۱): غدر در معنی خیانت. / گزینه (۲): اصرار در معنی پافشاری. / گزینه (۳): مهمل در معنی بیهوده. / گزینه (۴): حطام، خوار در معنی بی ارزش.

۷ ۲ اشخاص و کتاب‌ها را به این شکل می توان مرتب کرد:

«الهی‌نامه: عطار نیشابوری / قابوس‌نامه: عنصرالمعالی / سیاست‌نامه: خواجه نظام‌الملک توسی / اسرارالتوحید: محمد بن منور / تفسیر سوره یوسف: احمد بن محمد بن زید طوسی» قلم چی - ۹۶

۸ ۳ بررسی موارد: الف) باغ جان: تشبیه / ب) دیدن صدا: حس آمیزی / ج) جئات تجری تحتها الانهار: تضمین قرآن / د) آتش عشق: تشبیه، جوشش عشق: استعاره - تشخیص ندارد / ه) چنگ: فقط یک معنا دارد (وسیله موسیقی) - ایهام ندارد

۹ ۳ الف) پارادوکس است. خون از نظر شرعی حرام است و اینکه با آن طهارت کنند، تناقض است. / ب) استعاره است: سراجة بازیچه استعاره از دنیاست. / ج) حسن تعلیل آشکاری دارد. دلیل سرخی آفتاب هنگام صبح را گریه کردن در وداع شب می داند. / د) تشبیه: کیمیای مراد اضافه تشبیهی است. / ه) ایهام: واژه قلب ایهام دارد: ۱- دل ۲- پول تقلبی

۲۱ ۲) گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) معتقدند: «آنچه رخ می‌دهد، مشیت و خواست خداست» و گزینه (۲) اشاره می‌کند به روی آوردن خوشبختی به انسان که بی‌ارزش‌ها را ارزشمند می‌کند.

۲۲ ۲) مفهوم تمام گزینه‌ها (تا از عیب و گناه خود پاک نگردم، عیب مردم نکویم) اشاره به پرهیز از عیب‌جویی دارد، در حالی که در گزینه (۲)، مفهوم پرهیز دیده نمی‌شود و تنها گزاره‌ای خبری دیده می‌شود که شخصی در برابر مجنون با زبان اعتراض خواستار تغییر نگاه مجنون است.

۲۳ ۴) مفهوم گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) همگی بر مفهوم «از ماست که بر ماست» دلالت دارند. مفهوم گزینه (۴) عدم همراهی دل با اندیشه و افکار است.

۲۴ ۲) تعظیم کردند.

۲۵ ۲) در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) پیام این است که: طی نمودن راه عشق و معرفت بدون دلیل و راهنما ممکن نیست. در گزینه (۲) این مفهوم دیده نمی‌شود و سختی‌ها و خطرات عشق را نشان می‌دهد.

پاسخ آزمون ۲۹

۱ ۴) مضغ: جویدن / مشیت: خواست، اراده، خواست خدا / بسنده: سزاوار، شایسته، کافی، کامل / مقری: قرآن‌خوان

۲ ۲) مکاشفت: کشف کردن و آشکار ساختن، در اصطلاح عرفان پی بردن به حقایق است.

معاملت: اعمال عبادی، احکام و عبادات شرعی، مراقبت و مکاشفت استغنا: بی‌نیازی سالک از هر چیز جز خدا، بی‌نیازی

۳ ۲) گزینه (۱): آخره: قوس زیر گردن، چنبره گردن / گزینه (۳): کاید: حیل‌گر / گزینه (۴): شیراوزن: شیرافکن، مجازاً بسیار دلیر و قدرتمند

۴ ۴) واژه‌های غلط: نگراری، دنائت، طبع

۵ ۲) ثمین غلط است و صحیح آن سمین (چاق) و همچنین «سمین» در خلعتی سمین که صحیح آن «ثمین» (قیمتی و گرانبها) است.

۶ ۱) «سریرافروز» صحیح است. (سریر: تخت شاهانه، اورنگ)

۷ ۳) «در امواج سند» شعری است از مهدی حمیدی.

۸ ۱) سخن تلخ مثل شراب است: تشبیه / حدیث تلخ: حس آمیزی / رنگ خواب گرفتن: کنایه / واج آرایی صامت «ب»، «ر» / بیت تلمیح و تناقض و تشخیص ندارد.

۹ ۴) «سنگ و فرسنگ» قافیه بیت است و جناس ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): کسی و بسی / گزینه (۲): روان (جاری) و روان (روح) / گزینه (۳): رندان و زندان

۱۰ ۴) گزینه (۱): زبان در کشیدن کنایه از سکوت، فرامجاز از قیامت. / گزینه (۲): خطا و صواب تضاد دارند و بین جواب و صواب جناس وجود دارد. / گزینه (۳): در این بیت حُسن تعلیل وجود دارد. شاعر علت سکوت و خاموش بودن انسان‌های دانا را درس گرفتن و عبرت آموختن از شمع و زبان او می‌داند. زبان شمع نیز استعاره از فقیله شمع است. / گزینه (۴): واژه راست ایهام دارد (۱- درست و سنجیده ۲- مستقیم) اما در این بیت آرایه تشبیه دیده نمی‌شود.

۱۰ ۲) در بیت گزینه (۲): «حرف تلخ» حس آمیزی / «تلخ و شیرین» تضاد / مصراع دوم تمثیل است و بیت اسلوب معادله دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۳): «یک غنچه دل دارم»: تشبیه / گزینه (۴): «قافله شبنم»: اضافه تشبیهی

۱۱ ۳) گزینه (۱): واعظ از حد می‌برد یارب برافکن پرده‌اش / تا ببیند اهل عالم کفر پنهان آشکار

دقت کنید، بین پنهان و آشکار فاصله وجود دارد، چراکه مصرع دوم بدین صورت معنی می‌شود: «تا اینکه اهل عالم کفر پنهان را آشکار ببیند.»
گزینه (۲): جمعیت خاطر ندهد دست، کسی را / کاشفتگی از زلف پریشان تو دارد جمعیت خاطر (آسودگی خاطر) با پریشان تضاد دارد، ولی تناقض ایجاد نکرده است.

گزینه (۳): چرا مهر خاموشی از لب گفتار بردارم / که روشن خانه‌ام زین روزن مسدود می‌گردد
روشن شدن خانه از روزن مسدود تناقض دارد.

گزینه (۴): در به روی طمع ببند و بدان / تشنه سیراب می‌شود از آب آدم تشنه می‌تواند از آب سیراب شود، پس تناقض ندارد.

در کدام گزینه تشبیه دیده می‌شود؟

۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

آفرین بر شما که باز گزینه سوم را برگزیدید. «مهر خاموشی» اضافه تشبیهی است.

۱۲ ۲) بیت (الف) ← هر دو مصراع (بلاغی) / بیت (ب) ← دیده را فایده آن است (بلاغی؛ فایده دیده آن است) - دلبر ببند (عادی) - و نور ببیند (عادی) - چه بود فایده بنیانی را (بلاغی) / بیت (ج) ← مصراع اول (عادی) - مصراع دوم (بلاغی) / بیت (د) ← هر دو مصراع (بلاغی)

۱۳ ۳) صفت فاعلی ← بیت (ب) ← آینده (بن مضارع (آی) + = نده) / صفت نسبی ← بیت (الف) ← جوین (اسم + بن) / صفت لیاقت ← بیت (ج) ← سوختنی، آمدنی، آموختنی (مصدر + ی) / صفت مفعولی ← بیت (د) ← پرورده (بن ماضی + ه) / البته در بیت (الف) هم صفت مفعولی داریم: آلوده و پالوده)

۱۴ ۲) گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴): «تا» حرف ربط وابسته‌ساز است. گزینه (۲): «تا» حرف اضافه است چراکه حدی را می‌رساند.

۱۵ ۳) در گزینه (۳) حرف «یا» حرف ربط همپایه‌ساز است، نه وابسته‌ساز. بنابراین بیت یک جمله مرکبی است که هسته و وابسته ندارد؛ زیرا هر دو مصراع همپایه‌اند.

گزینه (۱): آشفته دل ز عشق شدم = جمله وابسته / گزینه (۲): مصراع دوم = جمله وابسته / گزینه (۴): باز آدمم = جمله وابسته

۱۶ ۲) ترکیبات وصفی: هر ملت - دیگر فرهنگ‌ها

۱۷ ۲) مصراع دوم گزینه (۲) ما را به انتخاب این گزینه ترغیب می‌کند.

۱۸ ۴) مفهوم ابیات «الف، ب، د، ه، ز» یکی است!

۱۹ ۳) مفهوم سایر ابیات:

بیت (ج) ← زیبایی بسیار زیاد معشوق و کوی معشوق / بیت (د) ← بدون معشوق بهشت را هم نمی‌خواهم

۲۰ ۳) بیت گزینه (۳) نیز مانند بیت صورت سؤال، خداوند را در عین پنهانی، در جهان آشکار می‌داند.